

Mäntyharjun kunnan liikenneturvallisuuksuunnitelma

Mikkelin seudun kuntien liikenneturvallisuuksuunnitelmat

JUHA HELTIMO (TOIM.) | MIKKO LAUTALA

Mäntyharjun kunnan liikenneturvallisuussuunnitelma

Mikkelin seudun kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmat

JUHA HELTIMO
MIKKO LAUTALA

RAPORTTEJA 72 | 2025

Mäntyharjun kunnan liikenneturvallisuussuunnitelma
Mikkelin seudun kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmat

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Taitto: Juha Heltimo, Maria Pirttikoski

Kansikuva: Mikko Lautala

Kartat:

Painotalo:

ISBN 978-952-398-376-2 (PDF)

ISSN 2242-2854 (verkkójulkaisu)

URN: ISBN: 978-952-398-376-2

www.doria.fi/ely-keskus

Sisällys

1. Johdanto	4
1.1. Taustaa	4
1.2. Kuntakohtaiset suunnitelmat	5
2. Suunnittelun lähtökohdat	6
2.1. Tieliikenteen onnettomuudet	6
2.2. Liikenneonnettomuudet muissa liikennemuodoissa	9
2.3. Liikennerikollisuus	10
2.4. Koettu turvallisuus	11
2.5. Liikenneonnettomuuksien kustannukset	13
Liikenneturvallisuuustyö Itä-Suomessa.....	14
Liikenneturvallisuuustyö Mäntyharjulla	15
3. Liikenneturvallisuuustavoitteet	17
3.1. Kohti nollavisiota kaikissa liikennemuodoissa	17
3.2. Mikkelin seudun liikenneturvallisuuusvisio ja tavoitteet	17
4. Toimenpiteet	18
4.1. Toimenpidesuunnittelun lähtökohdat	18
4.2. Liikenneturvallisuuustyön rakenteiden kehittäminen	19
Strateginen perusta, päättäjien sitouttaminen ja resursointi	19
Osaaminen ja motivaatio	19
Yhteistyö ja sen koordinointi	20
Seuranta ja arviointi	20
4.3. Fiksuja valintoja liikenteeseen	22
Liikenneturvallisuuusviestintä	23
Alle kouluikäiset lapset	23
Kouluikäiset ja nuoret	24
Työikäiset (työsuojelu, henkilöstöhallinto).....	25
Ikäihmiset ja muut erityisryhmät	26
Liikuntapalvelut.....	26
4.4. Turvallinen ja esteetön liikennejärjestelmä	28
5. Suunnitelman edistäminen ja seuranta	30
5.1. Ensiasteleet	30
5.2 Seurannan osa-alueet ja vastuu	30
5.3 Liikenneturvallisuuusmittarit	31
Erikseen raportoidut liitteet	32
Kuvailulehti	33
Presentationsblad	34
Documentation page	35

1. Johdanto

1.1. Taustaa

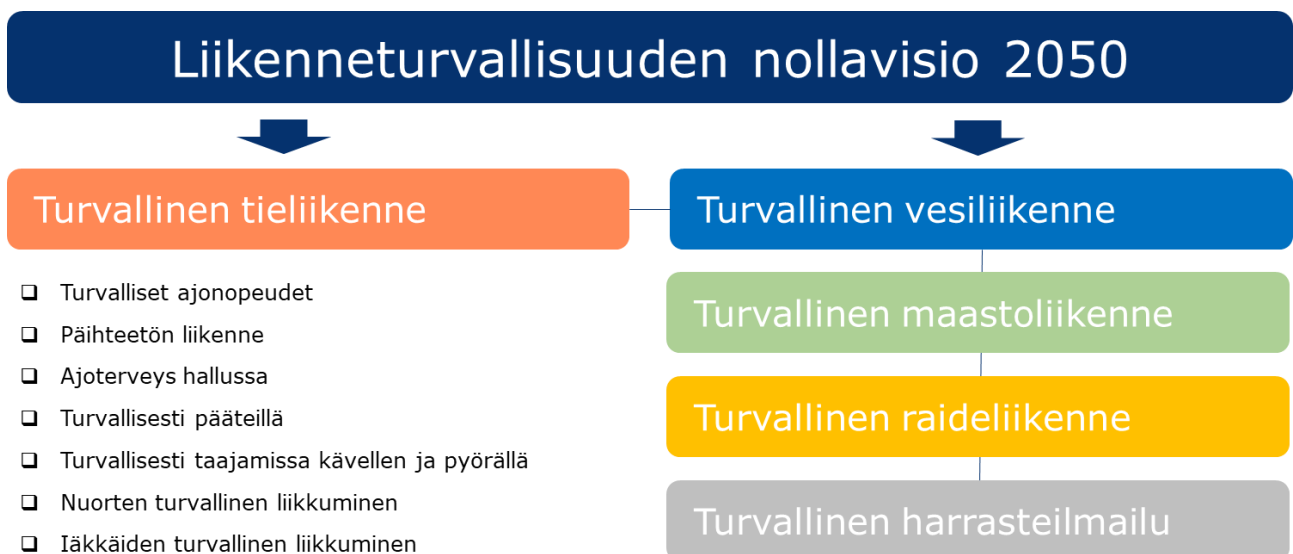
Liikenneturvallisuustyö on tärkeä osa kuntien ja hyvinvointialueiden lakisääteistä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyötä. Valtakunnallisena tavoitteena on, että jokaisella kunnalla on ajantasainen liikenneturvallisuussuunnitelma, joka konkretisoi valtakunnallisia ja alueellisia liikenneturvallisuustyön ja kestävästä liikkumisesta tavoitteita paikallisen tason toiminnaksi ja toimenpiteiksi.

Kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmilla tähdätään liikenneonnettomuuksien määrän merkittävään vähentämiseen ja koetun turvallisuuden parantumiseen kunnassa ja seudulla. Liikenneturvallisuus ja sen tunne on merkittävä elinympäristöjen laatutekijä ja sitäkin kautta kuntalaisten hyvinvoinnin osatekijä. Liikenneonnettomuudet heijastuvat monin tavoin myös kuntien talouteen. Liikenneturvallisuustavoitteiden rinnalle on myös nostettu tavoite edistää nykyistä kestävämpää liikkumista (kävelen, pyöräillen ja joukkoliikenteellä), millä monien hyvinvointi- ja ympäristövaikutusten ohella on myös myönteinen vaikutus seudun liikenneturvallisuuskehitykseen.

Mikkelin seudun kuntien edelliset liikenneturvallisuussuunnitelmat ovat valmistuneet 2018 (Juva) ja 2019 (muut kunnat). Juvan kunnan edellinen suunnitelma sisälsi sekä liikenneympäristöön että liikenneturvallisuustyön kehittämiseen (kasvatus, viestintä, yhteistyö) sisältyvän toimenpidesuunnittelun, kun taas muissa seudun kunnissa edellinen suunnitelma käsitteli vain liikenneympäristön turvallisuuden parantamista.

Itä-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelma vuosille 2024–2030 valmistui loppuvuodesta 2023. Liikenneturvallisuussuunnitelma toimeenpanee valtakunnallisen liikenneturvallisuusstrategian linjauksia Itä-Suomen alueen erityispiirteet huomioon ottaen. Suunnitelmassa on kuvattu kaikkiaan 115 toimenpidettä (näistä 70 kuntaa koskevia toimia tai linjauksia). Nyt laadituissa Mikkelin seudun kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmissa toimeenpannaan Itä-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelman tavoitteita ja linjauksia kuntien ja seudun tasolla.

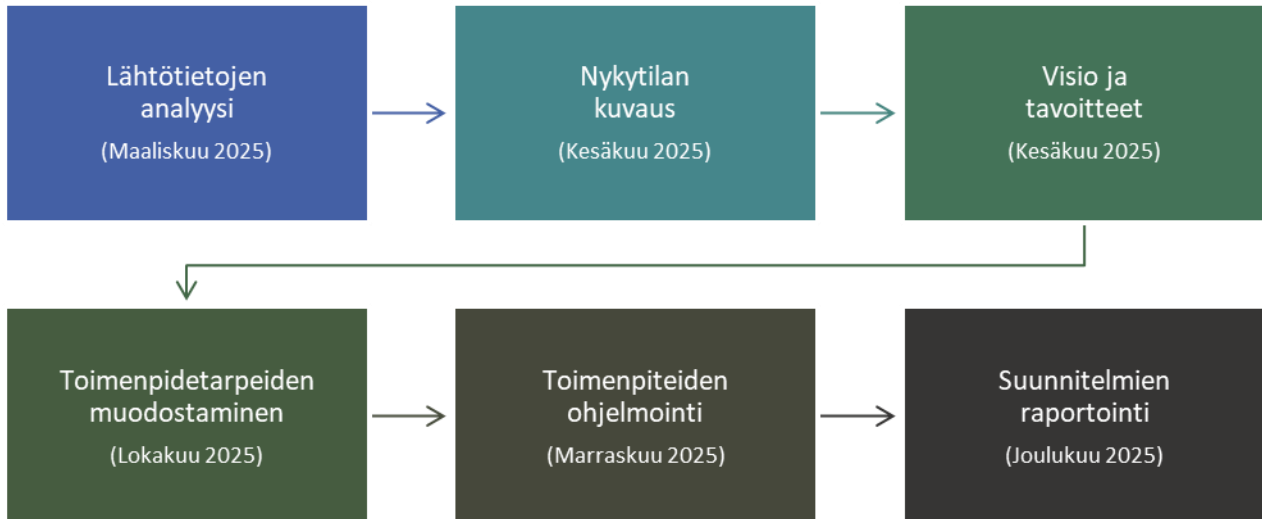
Mikkelin seudun kuntien yhteinen kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelma valmistui vuonna 2024. Ohjelmassa on määritelty tavoitteet ja toimenpiteet kävelyn ja pyöräliikenteen edistämiseen. Suunnitelma ulottuu vuoteen 2040 asti ja käsittelee mm. infrastruktuurin kehittämiseen, kunnossapitoon, palveluihin, viestintään ja rahoitukseen liittyviä asioita. Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman toimenpiteet on integroitu soveltuvin osin osaksi kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmia sekä liikenneturvallisuustyöryhmien toimintamalleja.

Kuva 1. Mikkelin seudun liikenneturvallisuussuunnitelman painopistealueet Itä-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelman (2023) hengessä.

1.2. Kuntakohtaiset suunnitelmat

Mäntyharjun kunnan liikenneturvallisuussuunnitelman laadinta käynnistyi maaliskuussa 2025. Liikenneturvallisuussuunnitelmassa on kartoitettu kunnan liikenneturvallisuustilanne, liikenneturvallisuustyön nykyiset toimintamallit ja niiden kehittämistarpeet (toimialoitain), asetettu seudulliset liikenneturvallisuustyön kehittämistavoitteet sekä suunniteltu liikenneturvallisuuden parantamiseksi tarvittavat toimenpiteet ja toimintamallit. Toimenpidesuunnittelu on painottunut tieliikenteen turvallisuuteen, mutta myös vesiliikenteen, maastoliikenteen ja raideliikenteen turvallisuutta on tarkasteltu siltä osin kuin se kuntaan tai sen toimintamahdollisuuksiin kytkeytyy.

Kuva 2. Hankkeen työvaiheita (valmistumisajankohta).

Suunnittelutyön pääpaino on ollut lähivuosisissa ja mahdollisimman konkreettisessa, kustannustehokkaassa ja realistisessa toimenpiteiden määrittelyssä. Lähivuosisien toiminta on suunniteltu sellaiseksi, että se pystytään käyttäen nykyresursseilla toteuttamaan. Kuitenkin myös pidemmän aikavälin toimenpidetarpeita on tuotu esille.

Suunnitelman laadinta toteutettiin seudullisena hankkeena, jonka ohjaukseen osallistuivat Mikkelin seudun kuntien lisäksi Pohjois-Savon ELY-keskuksen, Liikenneturvan, Itä-Suomen poliisilaitoksen ja pelastuslaitoksen edustajat. Ohjausryhmätyöskentelyyn kutsuttuina olivat seuraavat henkilöt:

- Anna-Kaisa Kuohukivi, Pohjois-Savon ELY
- Asko Viljanen, Hirvensalmen kunta
- Vesa Kankkunen, Juvan kunta
- Antti Seppänen, JSP Oy
- Mikko Korhonen (12/2025 asti), Kalle Manninen, Kangasniemen kunta
- Eija Yli-Halkola (6/2025 asti), Miika Karhapää, Pekka Kammonen, Mikkelin kaupunki
- Ville Partio, Mäntyharjun kunta
- Kimmo Hagman, Puumalan kunta
- Eini Karvonen, Liikenneturva
- Seppo Porokka, Itä-Suomen poliisilaitos
- Isto Heikkinen, Pelastuslaitos (Mikkeli)
- Mika Siitonen, Pelastuslaitos (Mäntyharju, Hirvensalmi)
- Asko Valtonen, Pelastuslaitos (Juva)
- Riku Seppä, Pelastuslaitos (Puumala)
- Tomi Jokela, Pelastuslaitos (Kangasniemi)

Myös kuntien liikenneturvallisuustyöryhmät osallistuivat oman kuntansa suunnitelman laadintaan. Aihe otettiin esille työryhmien vuotuisissa kokouksissa keväällä ja syksyllä (2025) sekä erillisessä työkokouksessa loppuvuodesta 2025. Kyselyiden kautta työhön osallistettiin muitakin kuntien eri toimialojen edustajia ja kuntalaisia.

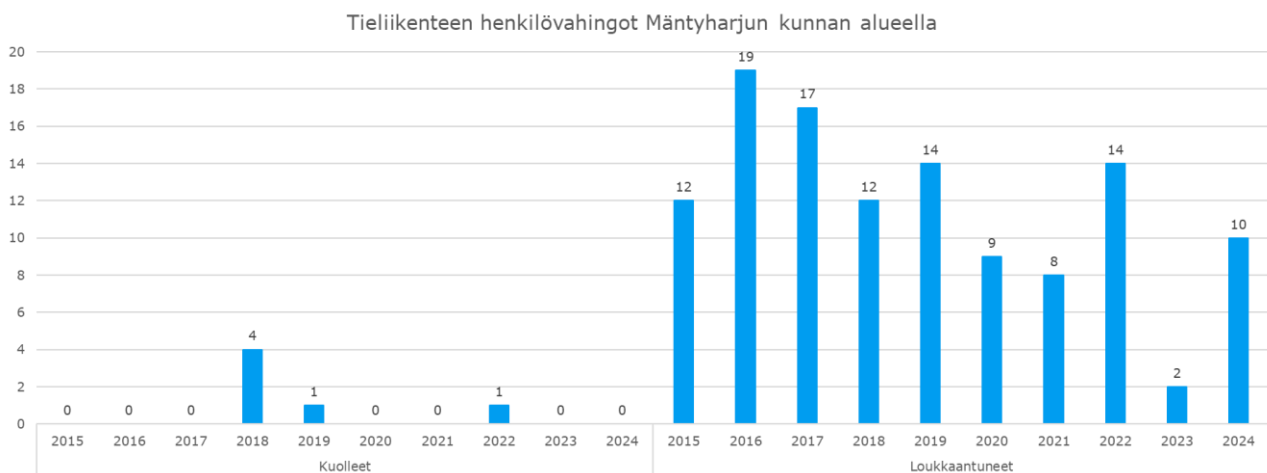
Suunnitelman laadinnasta vastasi Ramboll Finland Oy, jossa projektipäällikkönä ja liikenneturvallisuustyön pääsuunnittelijana toimi Juha Heltimo. Liikenneympäristöä koskevasta suunnittelukokonaisuudesta vastasi Mikko Lautala. Avustavissa tehtävissä työhön ovat osallistuneet Vili Ampuja ja Maria Pirttikoski.

2. Suunnittelun lähtökohdat

2.1. Tieliikenteen onnettomuudet

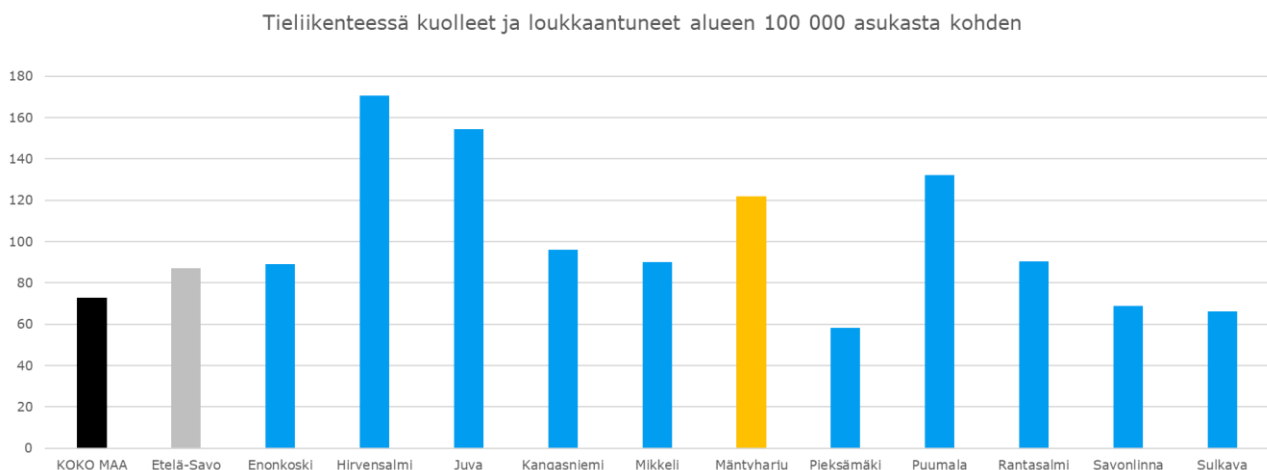
Virallisen tieliikenneonnettomuustilaston mukaan Mäntyharjun kunnan alueella tapahtuu vuosittain keskimäärin kuusi (6) henkilövahinkoihin johtavaa tieliikenneonnettomuutta ja 15 omaisuusvahinko-onnettomuutta (2020–2024*). Viimeisen kymmenen vuoden aikana (2015–2024*) kuusi ihmistä (2018, 2019, 2022). Mäntyharjun kunta on saavuttanut tieliikenteen nollavision (=ei yhtään liikennekuolemaa) seitsemänä vuotena viimeisen kymmenen vuoden aikana. Kaikkien Suomen kuntien keskiarvo liikennekuolemien nollavuosien määrässä on kuusi nollavuotta. Samalla aikajaksolla loukkaantumisia on tilastoitu 117, joista ainakin viisi on ollut vakavasti loukkaantuneita (poliisin tilastot eivät ole tältä osin täysin kattavia).

Poliisin tietoihin perustuva tieliikenneonnettomuustilasto ei kuitenkaan kerro aivan koko totuutta liikenneonnettomuuksien kokonaismäärästä. Esimerkiksi Liikennevakuutuskeskuksen tilastoihin on kirjattu vuosina 2019–2023 keskimäärin 13 henkilövahinkoon ja 16 omaisuusvahinkoon johtanutta onnettomuutta vuosittain. Henkilövahingon määritelmä on tässä tilastossa kuitenkin erilainen kuin virallisessa Tilastokeskuksen tilastossa.

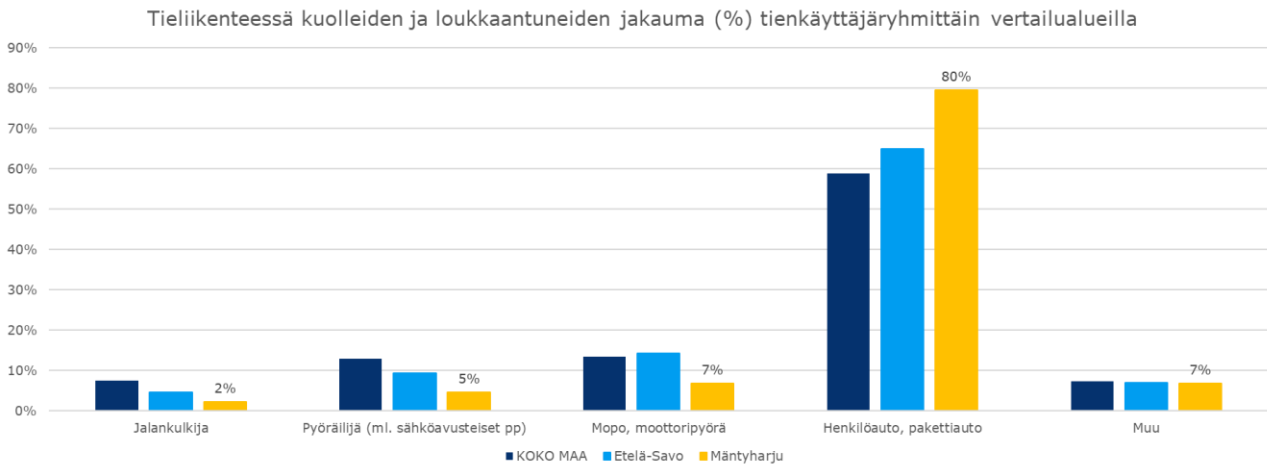
Kuva 3. Tieliikenteen onnettomuuksissa kuolleet tai loukkaantuneet Mäntyharjun kunnan alueella (Tilastokeskus).

Tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuuksien määrä asukaslukuun suhteutettuna on Mäntyharjulla korkeampi kuin maakunnassa tai koko maassa keskimäärin. Riskiluku on maakunnan kunnista neljänneksi korkein.

Kuva 4. Tieliikenteen henkilövahinkojen määrä asukaslukuun suhteutettuna (keskiarvo 2019–2023) Etelä-Savon kunnissa (Tilastokeskus).

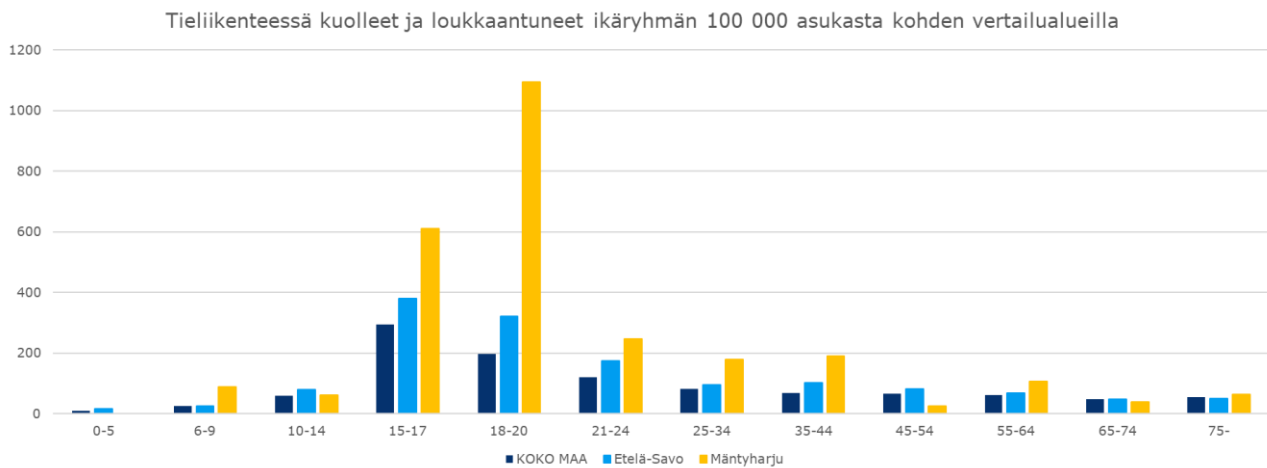
Mäntyharjun kunnan alueen tieliikenteen henkilövahingoista (N=44 vuosina 2020–2024) keskimäärin 80 % on tapahtunut henkilöautolla liikenteessä olleille. Seuraavaksi yleisimpiä ovat olleet mopoilijoiden/moottoripyöräilijöiden (7 %) sekä muiden ajoneuvojen kuljettajien/matkustajien (mm. mönkijät, traktorit, kuorma-autot) (7 %) henkilövahingot.

Kuva 5. Tieliikenteen onnettomuuksissa kuolleet ja loukkaantuneet tienkäyttäjärhytmittain (%) (keskiarvo 2019–2023, Tilastokeskus).

Henkilövahinko-onnettomuuksien ikärhytmäjakauman osalta voidaan todeta, että alle 15-vuotiaat muodostavat uhreista neljä prosenttia, 15–24-vuotiaat 39 prosenttia ja yli 65-vuotiaat 16 prosenttia. Koko maahan ja maakuntaan nähden korostuvat 18–20-vuotiaiden, 55–64-vuotiaiden sekä yli 74-vuotiaiden korkeampi osuus uhreista.

Kun suhteutetaan henkilövahinkojen määrä ikärhytmän kokoon, saadaan arvio onnettomuusriskistä ikärhytmittain. Mäntyharjulla korkein onnettomuusriski on tämän tarkastelun mukaan 18–20-vuotiailla ja 15–17-vuotiailla. Myös 21–24-vuotiailla riski on koholla. Näissä ikärhytmisissä riski on myös selvästi maakunnan ja koko maan keskiarvoa korkeampi

Kuva 6. Tieliikenteen onnettomuuksissa kuolleet ja loukkaantuneet ikärhytmän kokoon suhteutettuna (keskiarvo 2019–2023, Tilastokeskus).

Tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuuksista (N= 32 vuosina 2020–2024*) 91 % on tapahtunut valtion hallinnoimalla maantieverkolla. Seutu- ja yhdystiet muodostavat onnettomuuksista 68 % ja valtatiet 5 ja 15 yhteensä 22 %. Kunnan omalla katuverkolla tapahtuu onnettomuuksia harvoin (osuus 3 %). Taajama-alueiden tiestön (ml. maantiet) osuus tieliikenteen onnettomuuksista on koko seudulla 33 % ja Mäntyharjun kunnan alueella 6 %.

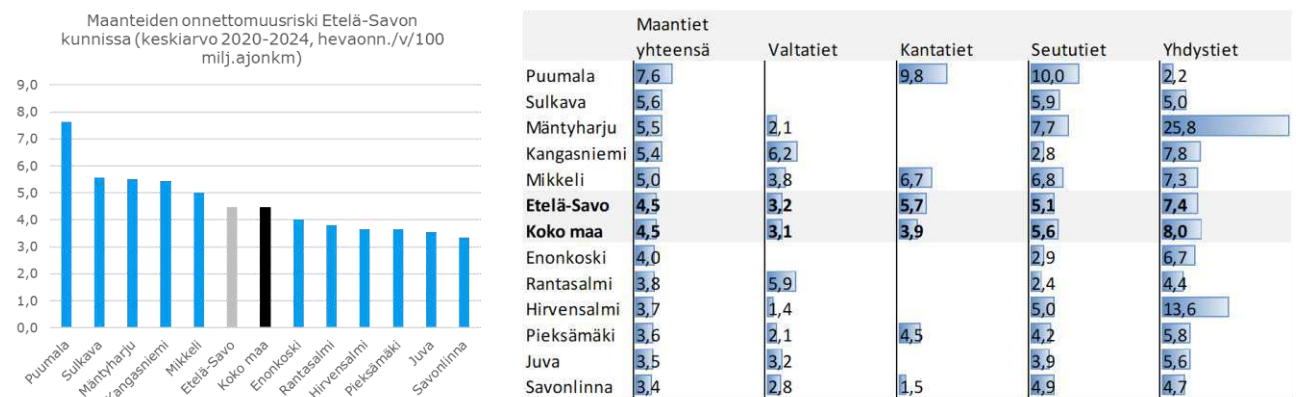
Mikkelin seudulla henkilövahinko-onnettomuuksissa yleisin onnettomuusluokka on yksittäisonnettomuudet (suistumiset, ulosajot) ja ne muodostavat noin 36 % kaikista henkilövahinko-onnettomuuksista. Seuraavaksi yleisimpiä onnettomuusluokkia seudulla ovat kääntymis- ja risteämisonnettomuudet (15 %) sekä peräänajo-onnettomuudet (11 %). Jalankulkijoiden, pyöräilijöiden ja mopopiljojen onnettomuudet korostuvat taajama-alueiden tiestöllä muodostaen yhteensä yli puolet (51 %) onnettomuuksista. Myös risteämis- ja kääntymisonnettomuudet korostuvat erityisesti taajamissa.

Mäntyharjulla yksittäisonnettomuudet on yleisin henkilövahinko-onnettomuuksien onnettomuusluokka muodostaen peräti 43 % kaikista henkilövahinko-onnettomuuksista. Seuraavaksi yleisimpiä ovat risteämis- ja kääntymisonnettomuudet (risteysonnettomuudet) (22 %) ja kohtaamisonnettomuudet (10 %).

	Hirvensalmi	Juva	Kangasniemi	Mikkeli	Mäntyharju	Puumala	Koko seutu Yhteensä		
jalankulkijaonnettomuus	0%	0%	0%	5%	4%	0%	4%	1%	9%
polkupyöräonnettomuus	0%	3%	1%	17%	6%	0%	12%	3%	30%
mopedionnettomuus	0%	10%	0%	8%	0%	0%	6%	2%	12%
kääntymis-/risteämisonnettomuus	9%	3%	16%	16%	20%	8%	15%	12%	21%
peräänajo-onnettomuus	0%	13%	1%	13%	8%	0%	11%	11%	11%
ohitusonnettomuus	9%	3%	0%	2%	4%	0%	2%	3%	0%
kohtaamisonnettomuus	18%	6%	0%	8%	10%	0%	8%	10%	2%
yksittäisonnettomuus	55%	48%	53%	25%	43%	83%	36%	48%	11%
hirvieläinonnettomuus	0%	6%	1%	4%	2%	8%	4%	6%	0%
muu onnettomuus	9%	6%	0%	2%	2%	0%	3%	1%	5%
<i>Onnettomuuksia yht.</i>	11	31	19	182	49	12	304	203	101

Kuva 7. Onnettomuusluokat tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuuksissa Mikkelin seudulla ja kunnissa (keskiarvo 2019–2023, Tilastokeskus).

Maanteiden osalta onnettomuusriskiä/-astetta voidaan arvioida suhteuttamalla vuosittaisten henkilövahinko-onnettomuuksien määrä vuosittaiseen liikennesuoritteeseen (2020–2024 keskiarvo). Mäntyharjulla maanteiden onnettomuusriski on jonkin verran korkeampi kuin maassa tai maakunnassa keskimäärin. Kunnan alueen maanteiden konalaisriskiä nostaa etenkin yhdysteiden, mutta myös seututeiden, korkea onnettomuusaste.

Kuva 8. Maanteiden onnettomuusriski Etelä-Savon kunnissa (keskiarvo 2020–2024, Tilastokeskus).

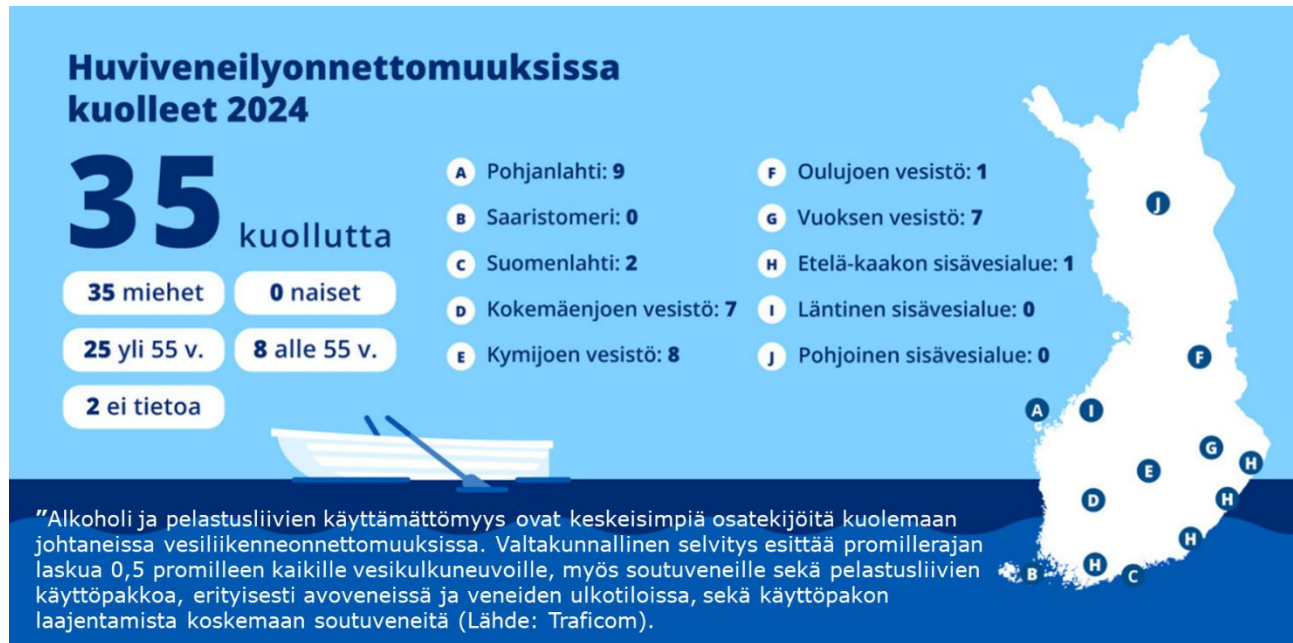
Tutki onnettomuuspaikkoja online-kartoilta:

- Poliisin tilastot: <https://mobilityanalytics.ramboll.com/onn/poliisi/>
- Pelastuslaitoksen tilastot: <https://mobilityanalytics.ramboll.com/onn/pelastuslaitos/>
- Riistakeskuksen tilastot (hirvieläinonnettomuudet): <https://mobilityanalytics.ramboll.com/onn/hirvielain/>

2.2. Liikenneonnettomuudet muissa liikennemuodoissa

Vesiliikenne

Vuosina 2020–2024 Mäntyharjun kunnan alueen vesiliikenteessä on tapahtunut yhteensä kolme (3) onnettomuutta. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia ei ole tilastoitu. Koko seudulla vesiliikenteen onnettomuuksia on kirjattu samalla aikajaksolla 195, joista kuusi (6) on ollut kuolemaan johtaneita. (Lähde Traficom).

Maastoliikenne

Onnettomuustietoinstituutin (OTI) tilastojen mukaan Mikkelin seudulla on viimeisen kymmenen vuoden aikana (2015–2024) tapahtunut kymmenen (10) kuolemaan johtanutta maastoliikenneonnettomuutta, joista kuusi on tapahtunut moottorikelkalla ja loput traktoreilla/mönkijöillä. Onnettomuudet ovat tapahtuneet Hirvensalmella, Juvalla, Kangasniemellä, Mikkelissä ja Puumalassa (kaksi kussakin).

Liikennevakuutuskeskuksen (LVK) tilastojen mukaan* Mikkelin seudulla on tapahtunut viimeisen tilastoidun kymmenen vuoden (2014–2023) aikajaksolla:

- 28 henkilövahinkoon johtanutta moottorikelkkaonnettomuutta (joista 10 kpl Mikkelissä)
- 24 henkilövahinkoon johtanutta mönkijä-/traktorimönkijäonnettomuutta (joista 10 kpl Mikkelissä)

*Moottorikelkkojen ja mönkijöiden onnettomuudet yleisten teiden, katujen ja pysäköintialueiden ulkopuolella. Henkilövahinko on korvauksen hakijan itse ilmoittama. Pienten kuntien osalta tietokannasta ei saa tietosuojasyistä ulos kuntakohtaisia lukuja.

Raideliikenne

Tasoristeykset muodostavat tällä hetkellä selkeimmän riskin raideliikenteen turvallisuudessa. Turvallisuusriski ei ole yksinomaan tienkäyttäjien, vaan kyse on myös rataliikenteen ja sitä kautta junamatkustajien turvallisuudesta. Tietoja onnettomuuksista saadaan rautatieliikenteen häiriöilmoituksista ja Väyläviraston eri järjestelmistä, rautatieoperaattoreilta sekä Liikenteen turvallisuus- ja viestintävirasto Traficomilta.

Mikkelin seudulla rataverkkoa kulkee ainoastaan Mäntyharjun ja Mikkelin alueella. Myös tasoristeysten määrä on vähäinen. Väyläviraston Tasoristeysonnettomuudet-aineistossa esitetään tasoristeysten yhteydessä tapahtuneet onnettomuudet vuodesta vuosilta 2000–2024. Tämän aineiston perusteella seudun rataverkolla ei ole tapahtunut tasoristeysonnettomuuksia.

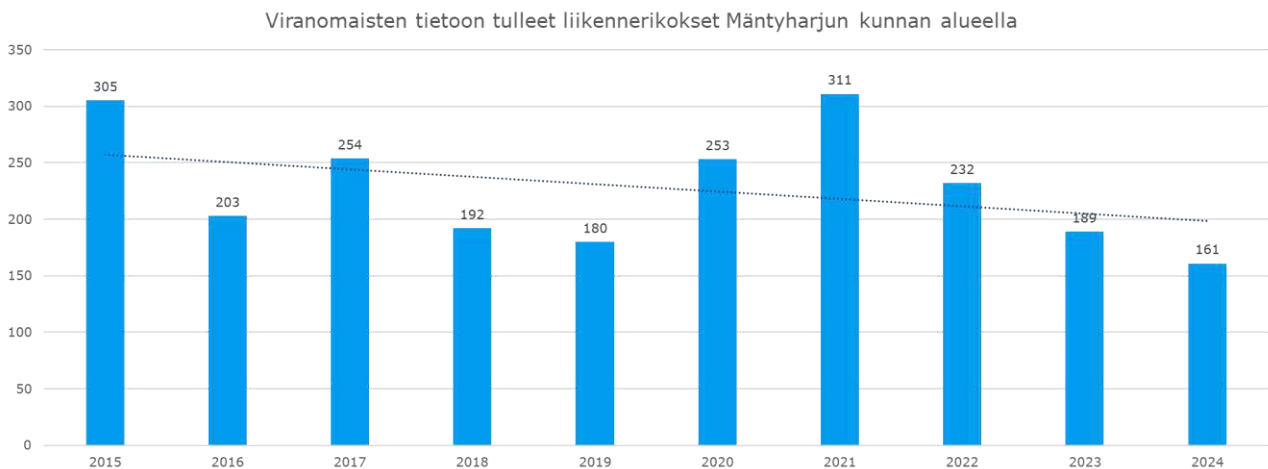
2.3. Liikennerikollisuus

Mäntyharjun kunnan alueelta tulee viranomaisten tietoon keskimäärin reilut 200 liikennerikosta vuosittain (161 vuonna 2024). Liikennerikosten määrä näyttää loivasti laskevaa suuntaa. Kunnan tuloksissa näkyy etenkin Vitos-tien liikenteeseen kohdennettu valvonta.

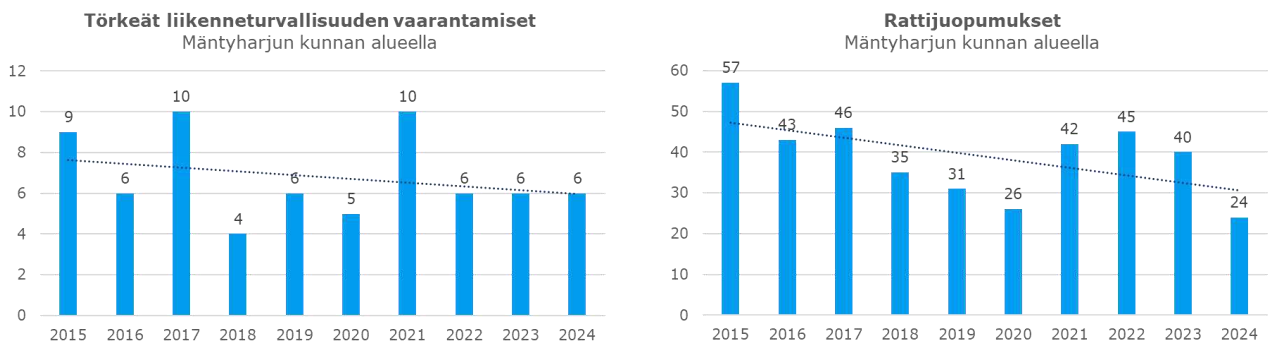
Törkeitä liikenneturvallisuuden vaarantamisia kunnan alueella tilastoidaan keskimäärin 5–10 tapausta vuosittain (kuusi vuonna 2024). Näistä suurin osa liittyy korkeisiin ajonopeuksiin.

Rattijuopumuksia kirjataan Mäntyharjun kunnan alueella keskimäärin 30–40 tapausta vuosittain (24 vuonna 2024). Pääosin kyse on alkoholirattijuopumuksista (61 %), mutta myös muiden huumaavien aineiden osuus on jokseenkin merkittävä. Huumeet näkyvät rattijuopumuksissa lähinnä Mikkelin kaupungin alueella, jossa peräti 48 % on huume-/sekäkäyttötapausta.

Nuorten liikennerikokset herättävät paljon huolta ja kysymyksiä kunnissa ja viranomaisissa. Mikkelin seudulla 15–17-vuotiaita on liikennerikoksista epäiltyjen joukossa keskimäärin 120 vuosittain ja määrä kasvaa jyrkästi. Sama ilmiö näkyy muualla Etelä-Savossa sekä myös muualla Suomessa. 18–20-vuotiaiden osalta liikennerikosten määrä on laskemaan päin, mutta edelleen puhutaan lähes kahdesta sadasta epäillystä vuosittain. Nuorten liikennerikosten kasvussa on kyse laajemmasta ilmiöstä, sillä myös muu nuorisoriikollisuus on ollut kasvusuunnassa viime vuosina. Yksiselitteistä syytä nuorten oirehtimiseen ja sen purkautumiseen mm. rikolliseen toimintaan ja erilaiseen muuhun häiriökäyttäytymiseen ei varmastikaan ole. Sosiaalisten ja terveydellisten haasteiden ohella erilaiset muut ilmiöt, kuten kokoontumisajojen yleistyminen tai some-haasteet heijastuvat toimintaan liikenteessä ja edelleen liikennerikostilastoihin. Myös ajokorttilain muutoksilla on varmasti ollut oma vaikutuksensa nuorten liikenneturvallisuustaitoihin ja -asenteisiin.

Kuva 9. Viranomaisten tietoon tulleet liikennerikokset Mäntyharjulla (Tilastokeskus).

Kuva 10. Viranomaisten tietoon tulleet törkeät liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja rattijuopumukset Mäntyharjulla (Tilastokeskus).

2.4. Koettu turvallisuus

Onnettomuustilastoista eivät käy ilmi liikennekäyttäytymisen haasteet, läheltä piti -tilanteet tai eri kulkutavoilla liikkuvien kokemukset ja tuntemukset turvallisuudesta tai liikenteen toimivuudesta. Mikkelin seudulla asuvien ja alueella liikkuvien mielipiteitä ja kokemuksia liikenteen turvallisuudesta selvitettiin liikenneturvallisuuskyselyllä 31.3.–30.4.2025 välisenä aikana. Kysely toteutettiin karttapohjaisena nettikyselynä. Tietoa kyselystä välitettiin kuntalaisille ja alueella asuville/liikkuville monien eri kanavien kautta (kunnan eri toimialat, koulut, päiväkodit, asukas- ja kyläyhdistykset, paikalliset yhdistykset, kuntien viestintäkanavat jne.). Lisäksi seudun autokouluja pyydettiin myös vastaamaan kyselyyn liikenteen asiantuntijan roolissa.

Kyselyyn kävi vastaamassa koko Mikkelin seudulla noin 560 henkilöä (vastausmäärät vaihtelevat kysymyksittäin) ja he jättivät kartoille yhteensä 1 592 pistettä. Suunnittelualueen ulkopuolelle kohdentuneet vastaukset on jätetty pois tarkasteluista. Karttakysymysten pisteistä 57 % liittyi vaaranpaikkoihin tai kehittämistarpeisiin ja 43 % vastajalle tapahtuneisiin läheltä piti -tilanteisiin tai onnettomuuksiin. Kaikista karttapisteistä 67 % kohdentui taajamiin.

Mäntyharjun kunnan osalta vastauksia kyselyyn antoi arviolta 165 henkilöä ja kartalle kertyi 409 merkintää. Karttapisteistä 62 % liittyi koettuihin ongelmiin tai vaaranpaikkoihin. Kaikista karttapisteistä taajama-alueelle kohdentui 80 %. Mäntyharjulla huolta asukaskyselyyn vastanneissa herättävät erityisesti korkeat ajonopeudet (ylinopeudet, kaahailu) (28 % vastauksista). Tämä ongelmaryhmä korostuu selvästi seudun keskiarvoa enemmän. Seuraavaksi eniten turvattomuutta aiheuttavat teiden ja katujen laatu puutteet (19 %) sekä turvattomat tienylityspaikat (15 %). Jalankulun tai pyöräily-yhteyksien puutteet korostuvat jonkin verran seudun keskiarvoa vähemmän.

Eniten kommentoidut kohteet Mäntyharjulla:

- Mt 368 (Mäntyharjuntie) / Koivutie / Haapaseläntie liittymä (moniongelmainen ja turvaton liittymä)
- Haapaseläntie / Kurkisalmentie liittymä (koulu, päiväkotit) (ylinopeudet, väistämismvelvollisuutta ei noudateta, heikot näkemät)
- Yhtenäiskoulun saattoalue (STOP-merkin noudattamattomuus, turvaton koululaisten suojatie)
- Mt 368 (Mäntyharjuntie), Sairaalan tien kohdan suojatie ja Sairaalan tien haaran suojatie (turvattomat suojatiet (erityisesti ei anneta tietä koululaisille))
- Mt 368 (Mäntyharjuntie), Salmelan kohta (tien heikko kunto)
- Mt 381 (Varpasentie), K-Supermarketin hidasteen kohta (lammikoituminen, ylinopeudet)
- Asematie, rautatieaseman ja Makasiinin alue (jäsentymätön ja turvaton, heikko kulkumuotojen erottelu)
- Sote-aseman ja koulun piha- ja liittymäjärjestelyt (epäselvät tai epä johdonmukaiset väistämismvelvollisuusjärjestelyt, puutteelliset jalankulku-yhteydet)
- Mt 4163 (Pertunmaantie), Simunan kohta (tien heikko kunto)
- Mt 368 (Mäntyharjuntie), koulun kohta (ylinopeudet)
- Mt 426 (Kuortintie), väli Pertunmaa – Kuortti (jalankulku- ja pyöräilyväylän puute)
- Mt 381 (Varpasentie), Suutarintien suojatien kohta (turvaton suojatie, raskaan liikenteen ylinopeudet)

Seudullisesti esille tuotuja huolenaiheita liikennekäyttäytymisessä (385 vastaajaa):

- **Ylinopeudet** (korostuu etenkin taajamissa, koulujen ja päiväkotien lähistöllä)
- **Suojateiden kunnioituksen puute** (autoilijat eivät hidasta tai lainkaan anna tietä jalankulkijoille)
- **Nuorten kuljettajien riskialtis toiminta** liikenteessä (kaahailu, tempuilu, turvalaitteiden käyttämättömyys, ajoneuvojen kunto jne.)
- **Muu yleinen välinpitämättömyys säännöistä ja toisista tiellä liikkujista** (mm. tasa-arvoisten riskiteysten huomioiminen, stop-merkin huomioiminen, vilkun käyttämättä jättäminen, väistämismääntöjen tunteminen/noudattaminen tienylityksissä, turvavarusteiden käytön laiminlyönti)

Taulukko 1. Mikkelin seudun kuntien asukaskyselyn karttavastausten määrä ja jakautuminen eri teemoihin.

Onnettomuudet/läheltä piti -tilanteet:

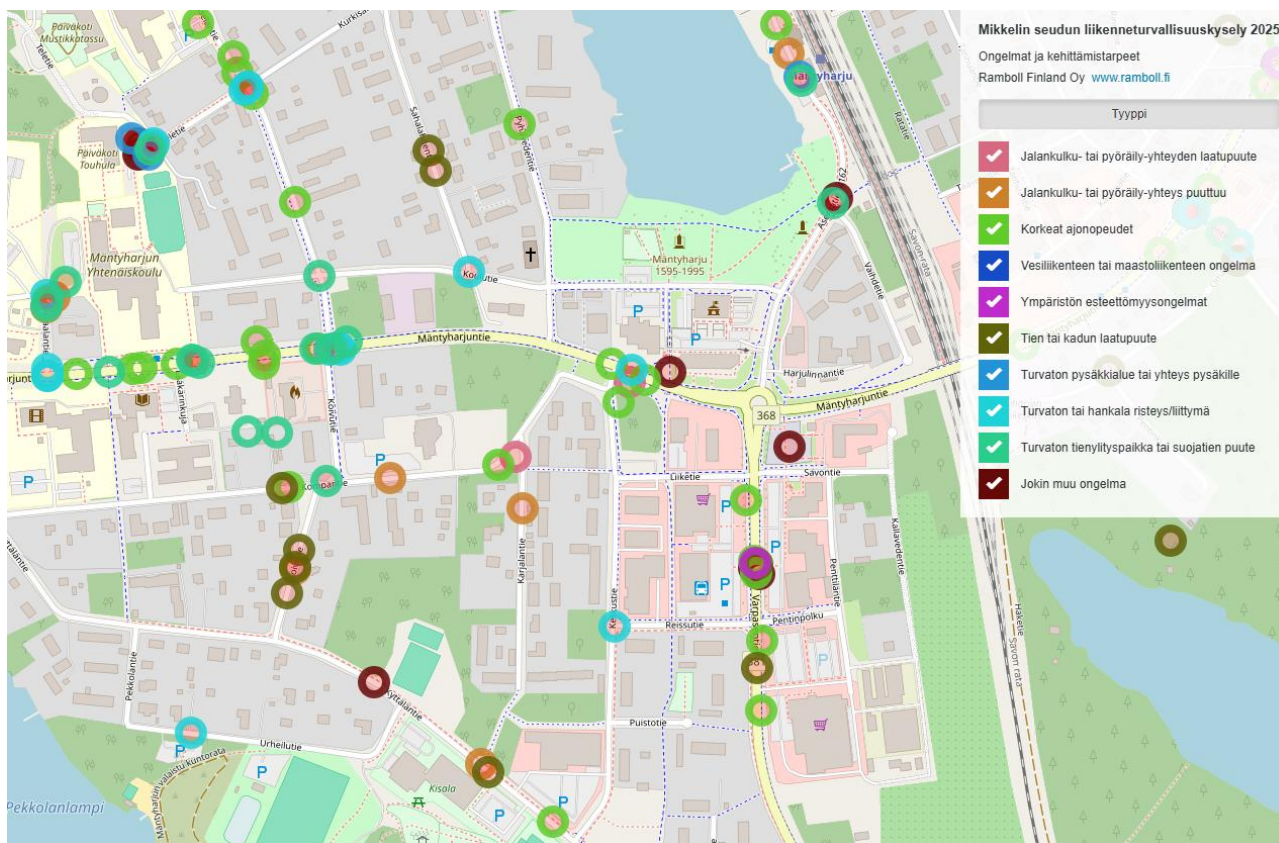
	Hirvensalmi	Juva	Kangasniemi	Mäntyharju	Mikkeli	Puumala	Yhteensä	%
Onnettomuus/lahelta piti -tilanne moottoriajoneuvolla	17	23	54	77	127	29	327	48%
Onnettomuus/lahelta piti -tilanne jalan kulkieessa	11	13	41	48	75	12	200	29%
Onnettomuus/lahelta piti -tilanne pyöräillessä	14	5	15	25	74	9	142	21%
Onnettomuus/lahelta piti -tilanne jollakin muulla tavoin liikkeessa				5	6	1	12	2%
Karttapisteitä yhteensä	42	41	110	155	282	51	681	100%

Vaaranpaikat/kehittämiskohteet:

	Hirvensalmi	Juva	Kangasniemi	Mäntyharju	Mikkeli	Puumala	Yhteensä	%
Korkeat ajonopeudet	14	13	60	71	52	13	223	24%
Tien tai kadun laatu puute	13	8	10	47	58	8	144	16%
Turvaton tienylityspaikka tai suojatien puute	20	5	32	38	34	4	133	15%
Jalankulku- tai pyöräily-yhteys puuttuu	22	8	24	27	35	16	132	14%
Turvaton tai hankala risteys/liittymä	3	8	31	30	30	11	113	12%
Turvaton pysäkki alue tai yhteys pysäkille	6	5	2	7	28	2	50	5%
Jalankulku- tai pyöräily-yhteyden laatu puute	1	1	7	11	17	4	41	5%
Ympäristön esteettömyysongelmat	1	2	5	4	10		22	2%
Vesiliikenteen tai maastoliikenteen ongelma			1	5	1	5	12	1%
Jokin muu ongelma	2	5	6	14	12	2	41	5%
Karttapisteitä yhteensä	82	55	178	254	277	65	911	100%

Kyselyn karttavastauksiin voi käydä tutustumassa osoitteissa:

- Ongelma-/kehittämiskohteet: <https://mobilityanalytics.ramboll.com/karpalo/mikkelinseutu/ongelmat/>
- Onnettomuudet/läheltä piti -tilanteet: <https://mobilityanalytics.ramboll.com/karpalo/mikkelinseutu/laheltapiti/>

Kuva 11. Esimerkki koetuista ongelmista Mäntyharjun keskustan alueella (Taustakartta © OpenStreetMap).

2.5. Liikenneonnettomuuksien kustannukset

Liikenneonnettomuuksista aiheutuu inhimillisen kärsimyksen ohella yhteiskunnalle huomattavia taloudellisia kustannuksia. Kustannuksista merkittävä osa kohdistuu hyvinvointialueelle ja kuntasektorille.

Liikenneonnettomuuksien taloudellisia menetyksiä ovat mm.:

- **Onnettomuustilanne:** Pelastustoimet, ensihoito, sairaankuljetus jne.
- **Sairaanhoito:** avoterveydenhoito, erikoissairaanhoito, potilassiirrot jne.
- **Kuntoutus ja muu avustaminen:** Kuntoutus, uudelleen koulutus, erikoiskoulutus, elämää avustavat järjestelyt
- **Työpanoksen menetys:** vähäinen, tilapäinen, merkittävä, pysyvä
- **Yksilön aineellinen hyvinvointi:** vähäinen, tilapäinen, merkittävä tai pysyvä ansioiden/kulutuksen menetys
- **Yksilön aineeton hyvinvointi:** vähäinen, tilapäinen, merkittävä elämänlaadun heikentyminen, elämän menetys
- **Muita onnettomuuteen liittyviä kustannuseriä:** mm. hätäkeskus, poliisi, ajoneuvovauriot, uhrien omaisuuden vauriot, lastivauriot, onnettomuuspaikan raivaus/ajoneuvojen siirto, infrastruktuurivauriot, onnettomuustutkinta, vakuutusten hallinnointi, oikeuslaitos.

Tieliikenteen onnettomuuksien yksikkökustannusarvot kuvaavat vakavuudeltaan erilaisten onnettomuuksien keskimääräisiä kustannusseuraamuksia. Yksikköarvojen ja onnettomuustietojen perusteella voidaan laskea arvio liikenneturvallisuuden yhteiskuntataloudellisesta merkityksestä (ks. Taulukko 2.).

Yksikkökustannusarvoja hyödyntäen Mäntyharjun kunnan alueella tapahtuvista tieliikenteen onnettomuuksista aiheutuu yhteiskunnalle vuosittain noin 2,7 miljoonan euron kustannukset (koko Mikkelin seudun kuntien yhteenlasketut onnettomuuskustannukset ovat noin 24 miljoonaa euroa vuodessa). Valtakunnallisesti tieliikenteen kuolemien ja poliisin tietoon tulleiden loukkaantumisten yhteiskuntataloudellinen kustannus on noin 1,1–1,2 mrd. euroa vuosittain (Traficom).

Kuntien näkökulmasta liikenneonnettomuuksilla ja etenkin kuolemaan tai vammautumiseen johtaneilla onnettomuuksilla on kytkös mm. kunnan verotulokertymään ja HYTE-kertoimen kautta myös kunnan saamiin valtion-osuuksiin. Elin- ja asuinympäristöjen turvallisuus (koettu turvallisuus, onnettomuusriski) on myös merkittävä pito-/vetovoimatekijä eli se vaikuttaa monen muun tekijä ohella eri alueiden houkuttelevuuteen asuinpaikkana.

Taulukko 2. Onnettomuuskustannusten yksikköarvot onnettomuustyyppiä kohti (Väylävirasto).

	Reaali- taloudellinen kustannus	Yksilöllisen hyvinvoinnin menetys	Yhteensä
Kuolemaan johtanut onnettomuus	228 095	2 790 960	3 019 055
Vakavaan loukkaantumiseen johtanut onnettomuus	404 534	997 326	1 401 860
Lievään loukkaantumiseen johtanut onnettomuus	22 213	80 628	102 841
Henkilövahinko-onnettomuus	72 283	340 200	412 483
Vain omaisuusvahinkoon johtanut onnettomuus	2 230		2 230
Tieliikenneonnettomuus keskimäärin	35 449	178 800	214 249

Laskennassa käytetyt arvot

2.6. Liikenneturvallisuustyön organisointi

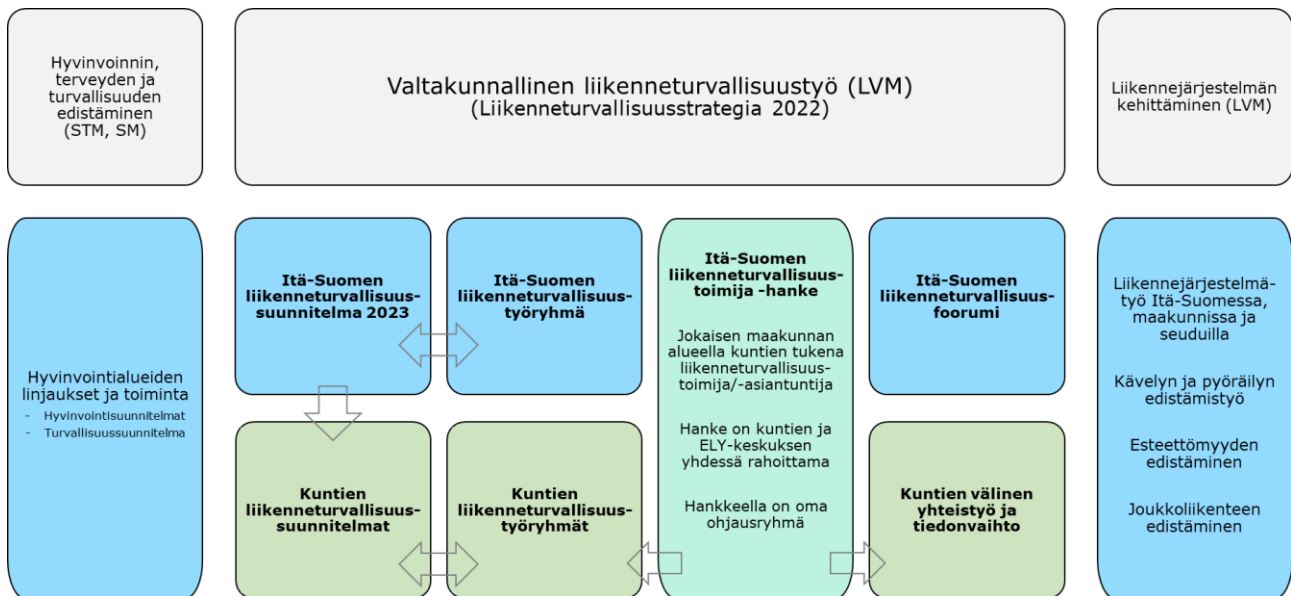
Liikenneturvallisuustyö Itä-Suomessa

Liikenneturvallisuusongelmiin puuttuminen kokonaisvaltaisesti, eri toimijoiden käytössä olevia työkaluja hyödyntäen, edellyttää yhteistyötä ja vastuiden jakamista. Liikenneturvallisuustyön haaste, mutta myös vahvuus, on se, että liikenneturvallisuuteen vaikuttavaa työtä tekevät hyvin monet julkisen, yksityisen sekä vapaaehtoissektorin toimijat. Yhdessä tekeminen on käytännössä ainoa tapa tehdä vaikuttavaa liikenneturvallisuustyötä.

Itä-Suomen liikenneturvallisuustyötä koordinoidaan Pohjois-Savon ELY-keskuksen johdolla Itä-Suomen liikenneturvallisuustyöryhmässä. Työryhmä vastaa myös Itä-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden ja toimenpiteiden edistämisestä ja seurannasta. Laajempaa kuntien ja muiden sidosryhmien välistä vuoropuhelua varten kutsutaan kerran vuodessa koolle Itä-Suomen liikenneturvallisuusfoorumi.

Kunnissa liikenneturvallisuustyön suunnittelu ja koordinointi kuuluu poikkihallinnollisille liikenneturvallisuustyöryhmille, jollainen löytyy lähes jokaisesta Itä-Suomen kunnasta. Työryhmät kokoontuvat liikenneturvallisuustoimijan tukemana 2–3 kertaa vuodessa. Kunnallisten liikenneturvallisuustyöryhmien kautta edistetään käytännön liikenneturvallisuustoimenpiteiden suunnittelua sekä kuntien sisäistä ja kuntien ja sidosryhmien välistä yhteistyötä ja kokemusten vaihtoa.

Itä-Suomen liikenneturvallisuustoimija -hanke on kunnilta ja Pohjois-Savon ELY-keskukselta merkittävä panostus kuntien liikenneturvallisuustyön tukemiseen ja kehittämiseen. Toimijahankkeen avulla pyritään lisäämään myös seudullista ja maakunnallista yhteistyötä liikenneturvallisuuden edistämiseksi. Liikenneturvallisuustoimijoiden tehtävänä on tukea ja aktivoida kuntien liikenneturvallisuustyöryhmiä, kunnan eri toimialojen edustajia sekä paikallisia sidosryhmiä käytännön liikenneturvallisuustyössä. Liikenneturvallisuustoimijan rooli korostuu etenkin liikennekasvatukseen ja viestintään liittyvien toimenpiteiden ideoinnissa ja edistämisessä. Toimija on tukena myös liikenneturvallisuustyön seurannassa (tilastot, kunnassa toteutunut toiminta, liikenneturvallisuussuunnitelman seuranta).

Kuva 12. Liikenneturvallisuustyön organisointi Itä-Suomen alueella.

Liikenneturvallisuustyö Mäntyharjulla

Mäntyharjun kunnassa on tehty systemaattista liikenneturvallisuustyötä jo pitkään ja monet liikenneturvallisuustyön edellyttämät perusrakenteet ovat kunnossa. Näistä ehkä keskeisin on säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa koontuva poikkihallinnollinen liikenneturvallisuustyöryhmä. Työryhmän kokoonpano on nykyisellään varsin kattava (Taulukko 3.). Liikenneturvallisuustyöryhmän tehtävät ja nykyiset jäsenet on kuvattu luvussa 4.2.

Liikenneturvallisuustyöryhmä yhdessä Itä-Suomen liikenneturvallisuustoimija -hankkeen kanssa mahdollistaa pitkän vuotta erilaisten käytännön toimenpiteiden edistämisen, paikallisiin ongelma-kohtiin tarttumisen, toiminnan seurannan, liikenneturvallisuuden tilannekuvan ylläpitämisen sekä eri osapuolten välisen tiedonvaihdon. Liikenneturvallisuustoimijahankkeeseen osallistuminen onkin kunnalta ja ELY-keskukselta merkittävä panostus kunnan liikenneturvallisuustyön ylläpitämiseen ja kehittämiseen.

Työn aikana Mäntyharjun kunnan liikenneturvallisuustyön nykytilaa arvioitiin liikenneturvallisuustyöryhmässä käytetyllä keskustelulla sekä kunnan eri toimialoille edustajille suunnatulla kyselyllä nykyisistä käytänteistä liikenneturvallisuustyössä. Toimialoille-yksiköille suunnatussa kyselyssä vastaajilta pyydettiin itsearviointia erilaisiin valtakunnallisesti tunnistettuihin hyviin liikenneturvallisuustyön käytänteisiin ja toimintamalleihin. Vastaajilla oli myös mahdollisuus kertoa vapaamuotoisesti toiveita ja tarpeita liikennekasvatustyön ja viestinnän kehittämisestä. Kysely kohdennettiin ensisijaisesti kuntien liikenneturvallisuustyöryhmien jäsenten kautta alla mainituille tahoille:

- Varhaiskasvatus/päiväkoti
- Perusopetus (ala- ja yläkoulut)
- Toinen aste (lukio, ammattiopistot jne.)
- Koulukuljetukset
- Nuorisopalvelut/-työ
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Työsuojelu/henkilöstöpalvelut
- Kunnan viestintä

Taulukko 3.. Mikkelin seudun kuntien liikenneturvallisuustyöryhmien kokoonpano (päivitysvä). Osalla työryhmän jäsenistä voi olla useampia tehtäviä hoidettavana tai tietyn tahon edustus on välillinen.

	Hirvensalmi	Juva	Kangasniemi	Mikkeli	Mäntyharju	Puumala
KUNTA	Varhaiskasvatus	X	X	X	X	X
	Koulut (perusopetus)	X	X	X	X	X
	Toinen aste (lukio, muu)		X	X	X	
	Nuorisopalvelut	X	X	X	X	X
	Vapaa-aika-/liikuntapalvelut	X	X	X	X	X
	Työsuojelu-/henkilöstöhallinto	X	X	X	X	X
	Ehkäisevä päihdetyö	X	X	X	X	X
	Hyvinvointityö/-koordinaattori	X	X	X	X	X
	Kunnan viestintä	(X)	X	X	X	X
	Tekninen toimiala	X	X	X	X	X
	Joukkoliikennepalvelut, koulukuljetus	X	X	X	X	X
	Vanhusneuvosto	X	X	X	X	X
	Vammaisneuvosto	X	X	X	X	X
	Nuorisovaltuusto/oppilaskunta	X	X	X	X	X
	Kunnanjohtaja		X	X	X	X
	Kunnan päätöksentekijä (kv, kh, ltk)				X	
	Jokin muu paikallinen toimija, mikä?				X	

X = selvityksessä

Taulukko 4. Kuntien eri toimialoille/yksiköihin suunnattujen kyselyiden tuloksia liikenneturvallisuuden huomioimisesta ja/tai liikenneturvallisuustyön nykytilasta.

VARHAISKASVATUKSEN LIIKENNETURVALLISUUSTYÖ	Hirven- salmi	Juva	Kangas- niemi	Mikkeli	Mänty- harju	Puumala
--	------------------	------	------------------	---------	-----------------	---------

10 erillisen kysymyksen vastausten jakauma nykytilanteen osalta

1 = Asia kunnossa	70 %	50 %	50 %	30 %	80 %	60 %
2 = Asia osittain kunnossa, voisimme vielä hieman parantaa	30 %	50 %	20 %	50 %	20 %	30 %
3 = Ei toteudu vielä, mutta voisimme ottaa sen osaksi toimintaamme	0 %	0 %	30 %	20 %	0 %	10 %
4 = Ei toteudu vielä emmekä näe sitä tarpeelliseksi tai mahdolliseksi jatkossakaan	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

PERUSOPETUKSEN LIIKENNETURVALLISUUSTYÖ	Hirven- salmi	Juva	Kangas- niemi	Mikkeli	Mänty- harju	Puumala
--	------------------	------	------------------	---------	-----------------	---------

13 erillisen kysymyksen vastausten jakauma nykytilanteen osalta

1 = Asia kunnossa	85 %	31 %	69 %	15 %	46 %	31 %
2 = Asia osittain kunnossa, voisimme vielä hieman parantaa	15 %	69 %	31 %	62 %	54 %	69 %
3 = Ei toteudu vielä, mutta voisimme ottaa sen osaksi toimintaamme	0 %	0 %	0 %	23 %	0 %	0 %
4 = Ei toteudu vielä emmekä näe sitä tarpeelliseksi tai mahdolliseksi jatkossakaan	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖ TOISELLA ASTEELLA	Hirven- salmi	Juva	Kangas- niemi	Mikkeli	Mänty- harju	Puumala
---	------------------	------	------------------	---------	-----------------	---------

8 erillisen kysymyksen vastausten jakauma nykytilanteen osalta

1 = Asia kunnossa		11 %	56 %	0 %	0 %	
2 = Asia osittain kunnossa, voisimme vielä hieman parantaa		56 %	44 %	100 %	33 %	
3 = Ei toteudu vielä, mutta voisimme ottaa sen osaksi toimintaamme		33 %	0 %	0 %	67 %	
4 = Ei toteudu vielä emmekä näe sitä tarpeelliseksi tai mahdolliseksi jatkossakaan		0 %	0 %	0 %	0 %	

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖ NUORISOPALVELUISSA	Hirven- salmi	Juva	Kangas- niemi	Mikkeli	Mänty- harju	Puumala
--	------------------	------	------------------	---------	-----------------	---------

9 erillisen kysymyksen vastausten jakauma nykytilanteen osalta

1 = Asia kunnossa	0 %	13 %	50 %	0 %	0 %	13 %
2 = Asia osittain kunnossa, voisimme vielä hieman parantaa	63 %	50 %	50 %	75 %	25 %	88 %
3 = Ei toteudu vielä, mutta voisimme ottaa sen osaksi toimintaamme	38 %	38 %	0 %	25 %	75 %	0 %
4 = Ei toteudu vielä emmekä näe sitä tarpeelliseksi tai mahdolliseksi jatkossakaan	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

LIIKENNETURVALLISUUDEN HUOMIOIMINEN KOULUKULJETUSTEN JÄRJESTÄMISESSÄ	Hirven- salmi	Juva	Kangas- niemi	Mikkeli	Mänty- harju	Puumala
--	------------------	------	------------------	---------	-----------------	---------

10 erillisen kysymyksen vastausten jakauma nykytilanteen osalta

1 = Asia kunnossa	30 %	60 %	40 %	10 %	70 %	20 %
2 = Asia osittain kunnossa, voisimme vielä hieman parantaa	30 %	30 %	10 %	60 %	20 %	40 %
3 = Ei toteudu vielä, mutta voisimme ottaa sen osaksi toimintaamme	0 %	0 %	20 %	30 %	10 %	40 %
4 = Ei toteudu vielä emmekä näe sitä tarpeelliseksi tai mahdolliseksi jatkossakaan	20 %	10 %	30 %	0 %	0 %	0 %

KUNNAN TYÖNTEKIJÖIDEN TYÖ- JA TYÖASIAMATKOJEN TURVALLISUUDEN EDISTÄMINEN	Hirven- salmi	Juva	Kangas- niemi	Mikkeli	Mänty- harju	Puumala
--	------------------	------	------------------	---------	-----------------	---------

6 erillisen kysymyksen vastausten jakauma nykytilanteen osalta

1 = Asia kunnossa	50 %	0 %	0 %	0 %	0 %	17 %
2 = Asia osittain kunnossa, voisimme vielä hieman parantaa	17 %	50 %	33 %	33 %	33 %	33 %
3 = Ei toteudu vielä, mutta voisimme ottaa sen osaksi toimintaamme	33 %	50 %	67 %	50 %	67 %	50 %
4 = Ei toteudu vielä emmekä näe sitä tarpeelliseksi tai mahdolliseksi jatkossakaan	0 %	0 %	0 %	17 %	0 %	0 %

KUNNAN LIIKENNETURVALLISUUSVIESTINTÄ	Hirven- salmi	Juva	Kangas- niemi	Mikkeli	Mänty- harju	Puumala
--------------------------------------	------------------	------	------------------	---------	-----------------	---------

8 erillisen kysymyksen vastausten jakauma nykytilanteen osalta

1 = Asia kunnossa	0 %	0 %	25 %	25 %	25 %	13 %
2 = Asia osittain kunnossa, voisimme vielä hieman parantaa	50 %	38 %	13 %	25 %	50 %	38 %
3 = Ei toteudu vielä, mutta voisimme ottaa sen osaksi toimintaamme	50 %	63 %	63 %	50 %	25 %	50 %
4 = Ei toteudu vielä emmekä näe sitä tarpeelliseksi tai mahdolliseksi jatkossakaan	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

LIIKENNETURVALLISUUS OSANA HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISTÄ	Hirven- salmi	Juva	Kangas- niemi	Mikkeli	Mänty- harju	Puumala
--	------------------	------	------------------	---------	-----------------	---------

10 erillisen kysymyksen vastausten jakauma nykytilanteen osalta

1 = Asia kunnossa	20 %	20 %	30 %	60 %	20 %	50 %
2 = Asia osittain kunnossa, voisimme vielä hieman parantaa	30 %	60 %	60 %	30 %	50 %	50 %
3 = Ei toteudu vielä, mutta voisimme ottaa sen osaksi toimintaamme	50 %	20 %	10 %	10 %	30 %	0 %
4 = Ei toteudu vielä emmekä näe sitä tarpeelliseksi tai mahdolliseksi jatkossakaan	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

* Kullekin toimialalle on esitetty useampia kysymyksiä ja tässä taulukossa on esitetty näiden vastausten keskiarvo. Koulujen ja päiväkotien vastauksista on laskettu keskiarvo. Vastaukset perustuvat itsearviointiin.

3. Liikenneturvallisuustavoitteet

3.1. Kohti nollavisiota kaikissa liikennemuodoissa

Valtakunnallisena liikenneturvallisuusvisiona on, että kaikki liikennemuodot ovat vuoteen 2050 mennessä niin turvallisia, ettei kenenkään tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä. Tieliikenteen osalta Suomi on myös sitoutunut muiden EU-maiden kanssa tavoittelemaan kuolemien ja vakavien loukkaantumisten vähentämistä puolella vuoden 2020 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

Valtakunnallinen liikenneturvallisuusvisio ja tieliikennettä koskevat välitavoitteet ohjaavat myös Itä-Suomen alueen ja sen kuntien liikenneturvallisuustyötä. Itä-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelmassa (2023) on esitetty koko Itä-Suomen kattava liikenneturvallisuusvisio sekä onnettomuusmääriä koskevat määrälliset tavoitteet väli vuoteen 2030 (tieliikenne). Lisäksi suunnitelmassa on esitetty painopistealueet, joihin alueen liikenneturvallisuustyössä tulisi erityisesti toimintaa kohdentaa (ks. Kuva 1.).

Liikenneturvallisuushaasteet niin maakunnallisesti kuin Mikkelin seudulla ja kunnissa ovat suurimmat tieliikenteessä. Mikkelin seudun tieliikenteessä menehtyy vuosittain keskimäärin viisi (5) ihmistä ja loukkaantuu vakavasti (virallisen tilaston mukaan) seitsemän (7) ihmistä, eikä yksittäisiäkään nollavuotia ole vielä saavutettu. Vesiliikenteessä tilanne on selvästi parempi, vaikka edelleen vesiliikenneonnettomuuksissa menehtyy keskimäärin yksi henkilö vuosittain. Maastoliikenteessä tilanne on samankaltainen kuin vesiliikenteessä. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia tapahtuu keskimäärin yksi vuosittain, mutta joukkoon mahtuu useita nollavuotia. Raideliikenteessä (tasoristeysonnettomuudet) liikennekuolemien osalta nollavisio on saavutettu seudulla jo useina vuosina.

3.2. Mikkelin seudun liikenneturvallisuusvisio ja tavoitteet

Mikkelin seudun kunnat ovat asettaneet seudulle yhteisen liikenneturvallisuustyön vision ja onnettomuuskehitystä kuvaavat tavoitteet. Toimenpidesuunnittelua ohjaavat toiminnalliset tavoitteet on kuvattu luvussa 4 ja niiden kautta jäsennetään tarkempaa toimenpiteiden suunnittelua.

Kestävästi kohti liikenneturvallisuuden nollavisiota 2050

- Kaikki liikennemuodot ovat vuoteen 2050 mennessä niin turvallisia, ettei kenenkään tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä.
- Kestävien liikkumismuotojen osuuden kasvulla tuetaan liikenneturvallisuustavoitteiden saavuttamista.

Tavoitteet

- Liikenteessä kuolleiden ja loukkaantuneiden määrä Mikkelin seudulla vähenee jatkuvasti.
- Vuoteen 2050 mennessä seudun liikenteessä kuolleissa ja vakavasti loukkaantuneissa päästään nollatasoon kaikissa liikennemuodoissa.
- Tieliikenteessä kuolleiden määrä kääntyy laskuun ja vuonna 2030 menehtyneiden määrä on enintään kaksi henkilöä (välitavoite).
- Tieliikenteessä vakavasti loukkaantuneiden laskeva trendi säilyy ja vuonna 2030 uhrien määrä on enintään kolme henkilöä (välitavoite).
- Seudun asukkaiden tyytyväisyys eri kulkumuotojen liikenneolosuhteisiin liikenneturvallisuuden osalta paranee (seudullinen liikkumistutkimus).
- Kestävien kulkumuotojen osuus Mikkelin seudun asukkaiden arkiliikumisessa kasvaa (seudullinen liikkumistutkimus, kouluille suunnatut kyselyt koulumatkoista).

Kuva 13. Mikkelin seudun liikenneturvallisuustyön visio ja tavoitteet.

4. Toimenpiteet

4.1. Toimenpidesuunnittelun lähtökohdat

Paikallisen liikenneturvallisuustyön tavoitteena on tarjota jokaiselle kuntalaiselle edellytykset tehdä vastuullisia ja turvallisia liikkumisvalintoja sekä tarjota mahdollisuudet osallistua oman elinympäristönsä kehittämiseen. Tähän kunta voi vaikuttaa monien eri toimintojensa ja palveluidensa kautta. Nyt laaditun suunnitelman painopiste on tieliikenteen turvallisuudessa, mutta myös muiden liikennemuotojen (vesiliikenne, maastoliikenne, raideliikenne) liikenneturvallisuuden edistäminen on integroitu toimenpideohjelmaan. Toimenpiteiden suunnittelu on jäsenetty kolmen tavoitealueen kautta seuraavasti (Kuva 14.):

1. Ensimmäinen suunnittelukokonaisuus koskee **liikenneturvallisuustyön mahdollistavia rakenteita**. Näitä ovat esimerkiksi yhteistyö ja sen koordinointi, resurssit, osaaminen ja seuranta.
2. Toisen suunnittelukokonaisuuden muodostaa liikkumisvalintoihin vaikuttaminen **viestinnän ja liikennekasvatuksen keinoin**. Nämä toimet voidaan suunnata kunnan (ja hyvinvointialueen) eri palveluiden ja toimintojen kautta eri ikäisille kuntalaisille, kunnan työntekijöille tai muille kunnassa oleville kohderyhmille, esimerkiksi matkailijoille ja kesäasukkaille.
3. Kolmannen kokonaisuuden muodostaa turvallisen liikkumisen edellytysten tukeminen **liikenneympäristöön ja palveluihin vaikuttamalla**. Liikenneympäristön turvallisuuden parantamisen osalta tässä raportissa on esitetty toimenpiteiden kokonaismäärä ja kustannukset sekä kunnan kärkikohteet. Raportin erillisenä liitteenä (Excel-taulukko) on esitetty yksityiskohtaisempi toimenpideohjelma, joka muodostaa vuosittaisen toimenpideseurannan perustan.

Liikenneturvallisuustyön rakenteiden kehittäminen

- Yhteistyö ja koordinointi
- Päätöksentekijöiden sitouttaminen
- Resurssit
- Osaaminen ja motivaatio
- Seuranta ja arviointi

Viestintä, kasvatus ja toimintamallit

- Kunnan liikenneturvallisuusviestintä
- Liikennekasvatus ja viestintä eri kohderyhmille
- Henkilökuljetusten turvallisuus
- Turvallinen työ-/työmatkaliikenne
- Liikenneturvallisuus hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen osana
- Teknisen toimialan rooli viestinnässä ja kuntalaisten osallistamisessa

Turvallinen ja esteetön liikennejärjestelmä

- Liikenneturvallisuus kaavoituksessa ja maankäytön hankkeissa
- Liikenneympäristön parantamistoimet ml. suunnittelutarpeiden tunnistaminen (tienlytykset, risteysjärjestelyt, pysäkkijärjestelyt, jkpp-yhteystarpeet, nopeusrajoitukset ja liikenteen rauhoittaminen, saattoliikenne, pysäköintiratkaisut jne.)
- Turvallisuuspuutteet väylien hoidossa- ja kunnossapidossa
- Esteettömyys

Kuva 14. Liikenneturvallisuussuunnitelman jäsentäminen (suunnittelukokonaisuudet).

Muita toimenpidesuunnittelun keskeisiä lähtökohtia ovat olleet lähtöaineistojen analyysi (mm. edellisen suunnitelman toteutumana läpikäynti), havainnot liikenneturvallisuustilanteesta (tilastot) ja koetuista ongelmista (asukaskysely), havainnot liikenneturvallisuustyöstä kunnassa ja eri toimialoilla (kysely liikenneturvallisuustyöryhmälle sekä eri toimialoille ja hyvinvointialueen edustajille), Itä-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelman linjaukset ja niiden jalkauttaminen (kuntien vastuut), Mikkelin seudun kuntien kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmassa tunnistetut tarpeet, konsultin omat ja tilaajan kanssa yhdessä tehdyt maastokatselmuksat koettuihin vaaranpaikkoihin sekä valtakunnalliset liikenneympäristöä koskevat suunnitteluohjeet (etenkin maantiet) ja uuden Tieliikennelain (2020) mukanaan tuomat muutokset.

4.2. Liikenneturvallisuustyön rakenteiden kehittäminen

Seudullisia tavoitteita:

- Liikenneturvallisuus huomioidaan kunnan strategioissa ja eri toimialojen tavoitteissa. Liikenneturvallisuustyö nivoutuu myös osaksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön rakenteita.
- Kunnan liikenneturvallisuussuunnitelmassa kuvataan liikenneturvallisuustyön tavoitteet ja kehittämistoimenpiteet. Suunnitelma päivitetään 5–10 vuoden välein kunnan ja ELY-keskuksen yhteistyönä.
- Päätäjien perehdyttäminen ja osallistaminen kunnan liikenneturvallisuustyöhön varmistaa resurssit ja myönteisen ilmapiirin pitkäjänteiseen työskentelyyn.
- Liikenneturvallisuustyötä koordinoidaan kunnan liikenneturvallisuustyöryhmässä sekä Mikkelin seudun liikennejärjestelmätyöryhmässä (teemakokous kerran vuodessa).
- Kunnan (ja seudun) liikenneturvallisuustyötä ja -tilannetta seurataan vuosittain.
- Liikenneturvallisuustyöryhmän jäsenten osaamista ja motivaatiota liikenneturvallisuustyössä ylläpidetään tietoisuuden (esim. Itätoimijan Teams-tietoiskut) ja koulutuksella (esim. Liikenneturvan kuntakurssi).

Toimenpideohjelmassa käytettyjä lyhenteitä: Lt-toimija = liikenneturvallisuustoimija, Lt-ryhmä = kunnan liikenneturvallisuustyöryhmä, Lj-koordinaattori = liikennejärjestelmäkoordinaattori, Lj-ryhmä = seudullinen liikennejärjestelmätyöryhmä.

Strateginen perusta, päättäjien sitouttaminen ja resursointi

Edistettäviä toimenpiteitä vuosina 2026–2027

- **Varmistetaan, että liikenneturvallisuus ja kävelyn ja pyöräilyn edistäminen tulevat huomioiduksi uuden valtuustokauden hyvinvointisuunnitelmassa** (Vastuu: Kunta, Lt-toimija).
- **Perehdytetään uudet kunnanvaltuutetut liikenneturvallisuustyöhön hyödyntäen Liikenneturvan uutta päättäjille suunnattua materiaalia** (Vastuu: Kunta, Lt-toimija, Liikenneturva).
- **Uusi liikenneturvallisuussuunnitelma viedään käsiteltäväksi tekniseen lautakuntaan ja edelleen tiedoksi kunnan lautakuntiin, kunnanhallitukseen ja -valtuustoon** (Vastuu: Kunta).
- **Liikenneturvallisuustyön vuosikatsaus lähetetään vuosittain tiedoksi lautakuntiin, valtuustoon ja hallitukseen.** Katsaukseen kootaan toteutunut toiminta ja keskeiset tilastot. Vuosikatsaus voidaan sisällyttää myös hyvinvointikertomuksiin (Vastuu: Kunta, Lt-toimija).
- **Etelä-Savon kunnanjohtajille järjestetään vuosittain liikenneturvallisuusteemainen tietoisku.** Kunnanjohtajien toivotaan myös osallistuvan kunnan liikenneturvallisuustyöryhmän kokouksiin (Vastuu: Lt-toimija, Liikenneturva).
- **Kunta resursoi liikenneturvallisuustyön kehittämiseen ja ylläpitämiseen osallistumalla jatkossakin Itä-Suomen liikenneturvallisuustoimija -hankkeeseen** (Vastuu: Kunta, ELY-keskus).
- **Kunta huomio vuosittaisessa talousarviossa ja -suunnitelmassa liikenneturvallisuussuunnitelman toteuttamisen edellyttämät resurssitarpeet** (esim. erillinen määräraha tai hankekohtaisesti) (Vastuu: Kunta).

Osaaminen ja motivaatio

Edistettäviä toimenpiteitä vuosina 2026–2027

- **Kannustetaan liikenneturvallisuustyöryhmän jäseniä suorittamaan Liikenneturvan kuntakurssi.** Kurssia suositellaan erityisesti uutena liikenneturvallisuustyöhön mukaan tuleville (Vastuu: Lt-ryhmä).
- **Kunnan eri henkilöstöryhmille järjestetään säännöllisesti tietoiskuja ja perehdytyksiä liikenneturvallisuustyön kehittämiseksi omassa tehtävässään** (Vastuu: Kunta, Liikenneturva).
- **Kunnan tekninen toimiala varmistaa, että sen henkilöstöllä on riittävät valmiudet teillä/kaduilla tehtävään työhön niin liikenneturvallisuuden kuin työturvallisuuden huomioimiseksi** (Vastuu: Kunta).

Yhteistyö ja sen koordinointi

Edistettäviä toimenpiteitä vuosina 2026–2027

- **Liikenneturvallisuustyöryhmän kokouksissa käydään säännöllisesti läpi työryhmän jäsenten rooli ja tehtävät** sekä edistetään kokouskäytäntöjä kehittämällä korkeaa osallistumisaktiivisuutta (Vastuu: Lt-toimija, Liikenneturva).
- **Etelä-Savon kuntien liikenneturvallisuustyöryhmien puheenjohtajat kokoontuvat vuosittain** keskustelemaan kuntien liikenneturvallisuustyöstä sekä mm. vesi- ja maastoliikenteen turvallisuudesta (Vastuu: Lt-toimija, Liikenneturva, Kunnat).
- **Toteutetaan vuosittain Itä-Suomen poliisilaitoksen, Etelä-Savon hyvinvointialueen ja liikenneturvallisuustoimijan tietoisku kuntien liikenneturvallisuustyöryhmille** (Vastuu: Lt-toimija, Poliisi, Hyvinvointialue).
- **Edistetään liikenneturvallisuustyön läpileikkaavuutta kytkemällä aihe muihin keskeisiin maakunnallisiin yhteistyöfoorumeihin, joissa on myös kuntien edustus** (esim. EPT-ryhmä, Hyte-koordinaattoreiden ryhmä, lasten ja nuorten ja perheiden johtoryhmä) (Vastuu: Hyvinvointialue, Liikenneturva, Lt-toimija).
- **Pyörämatkailun kehittämiseen perustetaan seudullinen ryhmä** (Vastuu: Mikkelin seudun kunnat, seudullinen liikennejärjestelmätyöryhmä, Miksei, VisitMikkeli).

Kunnan liikenneturvallisuustyöryhmän tehtäviä ja kokoonpano (12/2025) on esitetty seuraavalla sivulla. Työryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa Itä-Suomen liikenneturvallisuustoimija -hankkeen tukemana.

Seuranta ja arviointi

Edistettäviä toimenpiteitä vuosina 2026–2027

- **Liikenneturvallisuustyöryhmä seuraa kunnan liikenneturvallisuussuunnitelman toteutumista.** Liikennenympäristöä koskevan toimenpideohjelman tiimoilta pidetään ELY:n kanssa joka toinen vuosi Teams-työpäalaveri (Vastuu: Lt-toimija, Lt-ryhmä, ELY-keskus).
- **Laaditaan vuosittain tiivis koonti kunnassa toteutuneesta liikenneturvallisuustyöstä sekä keskeisistä liikenneonnettomuus- ja liikennerikostilastoista** (Vastuu: Lt-toimija, Lt-työryhmä).
- **Maakunnallista liikenneturvallisuustilannetta ja sen erityispiirteitä seurataan vuosittain liikenneturvallisuustoimijan toimesta.** Seurannan tulokset esitellään vuosittain järjestettävässä Teams-tietoiskussa (Vastuu: Lt-toimija).
- **Kehitetään matalan kynnyksen menettely arvioida säännöllisesti kuntien ja niiden eri toimialojen liikenneturvallisuustyön tilaa (arjen työtä) ja kehittämistarpeita.** Lähtökohtana voidaan hyödyntää Varsinais-Suomessa kehitettyä Viiden tähden liikenneturvallinen -kunta mallia (Vastuu: Lt-toimija, Liikenneturva).
- **Mikkelin seudun kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman seurannasta vastaavat sekä kunnan liikenneturvallisuustyöryhmä että seudullinen liikennejärjestelmätyöryhmä.** Liikenneturvallisuustoimija avustaa kunnan liikenneturvallisuustyöryhmää seurannassa (Vastuu: Lt-ryhmä, Seudun lj-ryhmä, Lt-toimija).
- **Edistetään Etelä-Savon kuntien välistä tiedonvaihtoa ja hyvien käytäntöjen jakamista eri toimialoilla tehtävästä liikenneturvallisuustyöstä** järjestämällä noin joka toinen vuosi liikenneturvallisuustyöryhmille suunnattu Teams-tietoisku. Tilaisuudessa esitellään, miten liikenneturvallisuustyötä on käytännössä toteutettu eri kunnissa. Teemat voivat liittyä liikennekasvatukseen, viestintään, koulukuljetuksiin tai vaikka liikennenympäristön ratkaisuihin (Vastuu: Lt-ryhmät, Lt-toimija, Liikenneturva).

Työryhmän tehtäviä

- Seuraa kunnan liikenneturvallisuuustilannetta ja siihen vaikuttavia asioita.
- Ideoi ja edistää konkreettisia ratkaisuja kestävä ja turvallisen liikkumisen haasteisiin mm. kunnan liikenneturvallisuuussuunnitelman perusteella.
- Edistää kunnan sisäistä sekä sidosryhmien välistä yhteistyötä ja kokemusten vaihtoa.
- Varmistaa liikenneturvallisuuustyön tavoitteiden toteutumisen eri yksiköissä.
- Edistää liikenneturvallisuuuden näkyvyyttä kunnan strategioissa, suunnitelmissa ja viestinnässä.
- Varmistaa liikenneturvallisuuuden näkyvyyden kunnan ja hyvinvointialueen välisessä yhteistyössä ja yhdyspinnoissa.

Työryhmän jäsenten tehtäviä

- Toimii yhteyslinkkinä edustamansa tahon ja työryhmän välillä.
- Valmistautuu työryhmän kokouksiin kysymällä kollegoilta aiheen kuulumisia (toteutunut ja tuleva toiminta, haasteet, palautteet asiakkailta, materiaali- ja koulutustarpeet, yms.).
- Osallistuu työryhmän kokouksiin. Jos ei pääse itse paikalle, pyytää tuuraajan ja ohjeistaa häntä ennen kokousta, tai lähettää vähintään terveiset.
- Työryhmän kokouksen jälkeen välittää kokouksen terveiset ja muut aineistot eteenpäin edustamalleen taholle.
- Kannustaa kollegoita liikenneturvallisuuustyössä ja opastaa heitä parhaansa mukaan. Osaa kysyä vinkkejä ja apuja Liikenneturvalta tai liikenneturvallisuuustoimijalta.

Taulukko 6. Mäntyharjun kunnan liikenneturvallisuuustyöryhmän kokoonpano (12/2025).

Paikalliset edustajat

- Ville Partio, tekninen johtaja (pj.)
- Jouni Huusari, kiinteistökehityspäällikkö
- Minna Morkkila-Halinen, varhaiskasvatuksen johtaja
- Sari Mäkeläinen, yhtenäiskoulujen rehtori
- Sanna Paasonen, kansalaisopisto, lukio (Jari Hautamäki, kansalaisopisto)
- Annika Mäkelä, koulukuljetuskoordinaattori
- Taija Kirstua, hyvinvointikoordinaattori
- Iiro Heikkilä, nuoriso-ohjaaja
- Sami Heinikainen, liikuntapaikkamestari
- Juho Järvenpää, kunnanjohtaja
- Päivikki Karppi, kouluterveydenhoitaja, Eloisa
- N.N. teknisen lautakunnan edustaja
- Hapii Salmi, Nuorisovaltuusto
- Jorma Laesharju, Vanhusneuvosto, alueellinen vanhusneuvosto
- Liisa Torniainen, Vammaisneuvosto
- Virve Väisänen, 4H
- Sari Tuominen, Vanhempainyhdistys
- Lasse Järvinen, Järvi-Suomen Liikennekoulu

Sidosryhmien edustus

- Liikenneturva: Eini Karvonen
- Itä-Suomen Elinvoimakeskus: Anna-Kaisa Kuohukivi (var. Tanja Seppänen, Olli Meriläinen),
- Keski-Suomen Elinvoimakeskus: Keijo Turkki, maan- teiden hoidon projektipäällikkö
- Itä-Suomen poliisilaitos: Seppo Porokka
- Etelä-Savon pelastuslaitos: Mika Siitonen
- Itä-Suomen liikenneturvallisuuustoimija (siht.)

Selvityksessä

- Työsuojelupäällikkö

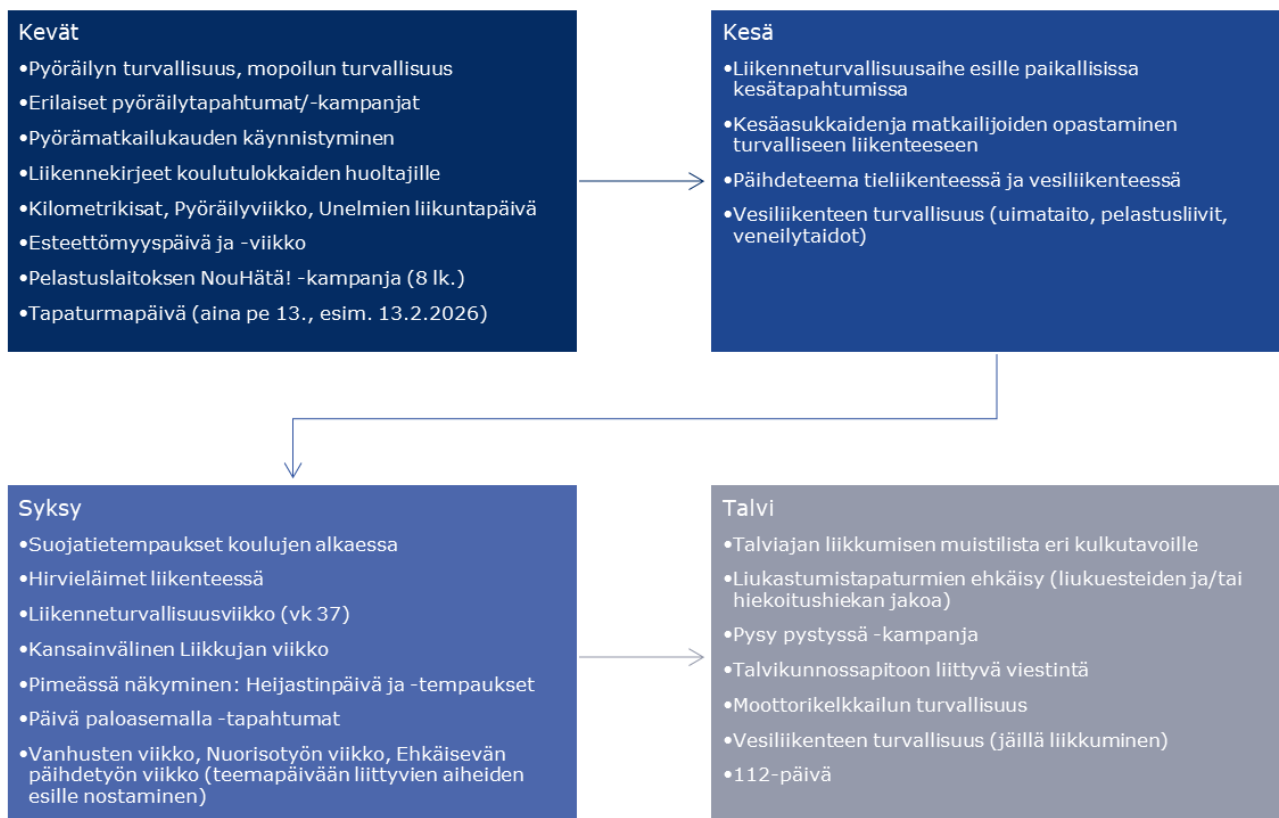
4.3. Fiksuja valintoja liikenteeseen

Seudullisia tavoitteita:

- Säännöllisellä ja monikanavaisella viestinnällä, tapahtumilla ja kampanjoinnilla ylläpidetään kuntalaisten osaamista ja tietämystä liikkumiseen ja sen turvallisuuteen liittyvistä asioista sekä tuetaan ihmisten myönteistä suhtautumista liikenneturvallisuuteen eri liikennemuodoilla liikuttaessa.
- Kunnan ja hyvinvointialueen eri palveluiden ja toimintamuotojen kautta toteutettavalla elinikäisellä liikennekasvatuksella ja viestinnällä varmistetaan, että kaikenikäisillä kuntalaisilla on perusvalmiudet huolehtia omasta ja muiden turvallisuudesta sekä tehdä turvallisuutta ja terveyttä edistäviä liikkumisvalintoja niin tienpäällä, vesiliikenteessä kuin maastoliikenteessä.
- Eri ikä- ja liikkujaryhmien parissa työskentelevän henkilökunnan osaamisesta ja motivaatiosta liikennekasvatus- ja tiedotustyössä huolehditaan säännöllisin koulutuksin ja tietoiskuina.
- Kunnat, hyvinvointialue ja muut alueen merkittävät työnantajat edistävät omalta osaltaan turvallista ja kestävästä liikkumisesta työmatkoilla ja työliikenteessä (mm. osana työsuojelutoimintaa).

Toimenpideohjelmassa käytettyjä lyhenteitä: Lt-toimija = liikenneturvallisuustoimija, Lt-ryhmä = kunnan liikenneturvallisuuksiryhmä, Lj-koordinaattori = liikennejärjestelmäkoordinaattori, Lj-ryhmä = seudullinen liikennejärjestelmäryhmä.

Kaksi kertaa vuodessa kokoontuvan liikenneturvallisuuksiryhmän yksi keskeisistä tehtävistä on edistää erilaisten vuodenaikaan ja/tai ikäryhmiin liittyvien teemojen ja kampanjoiden toteutumista kunnassa ja sen eri toimialoilla. Toimintaa suunnitellaan Itä-Suomen liikenneturvallisuustoimijan ja Liikenneturvan tukemana. Liikenneturvallisuuksiryhmän tehtävänä on tuoda kunnalle tiedoksi erilaisia ajankohtaisia tapahtumia, tilaisuuksia, koulutuksia, teemapäiviä, kampanjoita ja materiaaleja ja kannustaa kuntaa hyödyntämään niitä toiminnassaan. Tietyt aihepiirit ja teemapäivät toistuvat vuosikellomaisesti joka vuosi (ks. Kuva 15). Lisäksi Liikenneturvalta tulee vuosittain uusia kampanjoita ja materiaaleja, joita esitellään kunnille työryhmän kokoussyklin mukaisesti. Tässä suunnitelmassa esitettävissä toimenpiteissä keskitytään pikemmin toimintaedellytysten ja toimintamallien kehittämiseen kuin yksittäisiin tempauksiin tai tapahtumiin.

Kuva 15. Esimerkkejä liikennekasvatuksen ja viestinnän vuosikelloteemoista, joita liikenneturvallisuuksiryhmä edistää kokouksissaan.

Liikenneturvallisuusviestintä

Edistettäviä toimenpiteitä vuosina 2026–2027

- **Tiedotetaan valmistuneesta liikenneturvallisuussuunnitelmasta kunnan keskeisissä viestintäkanavissa** (Vastuu: Kunta, Lt-toimija).
- **Kunta jatkaa sosiaalisen median kanavien aktiivista käyttöä kestävän ja turvallisen liikkumisen (ml. vesiliikenne ja maastoliikenne) viestinnässä.** Kunnan viestinnän vuosikelloon (tai vastaavaan) sisällytetään esimerkiksi 3–4 teemaa/vuosi. (Vastuu: Kunta, Lt-toimija).
- **Liikenneturvallisuusaiheita tuodaan esille kunnan muussa kuntalaisille tai kesäasukkaille suunnatussa viestinnässä ja tapahtumissa** (mm. Postilaatikko pyöräily, Mäntyharjun markkinat, Pertuntori) (Vastuu: Kunta, Liikenneturva, Lt-toimija).
- **Hyödynnetään kunnan eri toimipisteissä olevia infonäyttötauluja liikenneturvallisuusviestinnässä** (mm. Kisala, K- ja S-Market, Hyvinvointikeskus, Lukio, Päiväkotit Mustikkatassu). Räätelöidään sisällöt tavoitettavan kohderyhmän mukaisesti (Vastuu: Kunta, Liikenneturva, Lt-toimija).
- **Lisätään turvallisen ja kestävän liikkumisen teeman näkymistä paikallismediassa** (mm. Pitäjänuutiset). Paikallismedian edustaja kannattaa kutsua mukaan paikallisiin tapahtumiin ja tempauksiin, jotta niille saadaan näkyvyyttä (Vastuu: Kunta).
- **Liikenneturva, Itä-Suomen poliisilaitos ja Etelä-Savon pelastuslaitos jatkavat vuosittaisten maakunnallisten yhteistiedotteiden laatimista kulloinkin ajankohtaisista teemoista** (mm. kesäliikenne, perävaunun pakkaaminen, ajonopeudet, väistämissäännöt tienylityksissä, suojaiteiden kunnioittaminen, hirvieläimet, rattijuopumukset) (Vastuu: Liikenneturva, Itä-Suomen poliisilaitos, Etelä-Savon pelastuslaitos, Lt-toimija).

Alle kouluikäiset lapset

Edistettäviä toimenpiteitä vuosina 2026–2027

Varhaiskasvatus

- **Lisätään liikennekasvatuksen (turvallisen liikkumisen harjoittelu) painoarvoa kunnan varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelmissa** mm. Liikenneturvan valmista vuosikellomallia hyödyntäen (nykyisin jo käytössä) (Vastuu: Varhaiskasvatus, Liikenneturva).
- **Huomioidaan liikenneturvallisuusasiat päiväkodin turvallisuussuunnitelmassa** (esim. päiväkodin lähiympäristön riskit, retkiin liittyvät riskit) (Vastuu: Varhaiskasvatus).
- **Kannustetaan henkilöstöä suorittamaan Liikenneturvan verkkokoulutus varhaiskasvattajille** (taavoite väh.2 hlö/päiväkotit). Kurssia tarjotaan etenkin uusille työntekijöille osana muuta perehdytystä (Vastuu: Varhaiskasvatus, Liikenneturva).
- **Kunnan varhaiskasvatuksen yhdyshenkilö tilaa Liikenneturvan liikennekasvatusuutiset ja viestii sisällöistä muulle päiväkodin henkilöstölle** (Vastuu: Varhaiskasvatus).
- **Varmistetaan, että lapsilla ja henkilökunnalla on aina heijastinliivit-/valjaat käytössä, kun ryhmät liikkuvat päiväkodin ulkopuolella** (Vastuu: Varhaiskasvatus).
- **Laaditaan varhaiskasvatuksen tueksi vinkkilista liikenneturvallisuuden varmistamiseksi ja aihepiirin käsittelemiseksi liikuttaessa päiväkodin ulkopuolella** (Vastuu: Lt-toimija, Liikenneturva).
- **Tuetaan lasten huoltajia liikennekasvatustyössä viestimällä heille säännöllisesti Liikenneturvan verkkomateriaaleista** (Vastuu: Varhaiskasvatus, Liikenneturva).
- **Toteutetaan päiväkodeilla jatkossakin tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan turvalaiteratsioita Itä-Suomen poliisilaitoksen, Liikenneturvan ja kunnan yhteistyönä.** Edellinen ratsia tehtiin vuonna 2025 (Vastuu: Itä-Suomen poliisilaitos, Liikenneturva, Kunta).
- **Hyödynnetään Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton päiväkotit- ja esikouluikäisille suunnattuja materiaaleja** (Vastuu: Varhaiskasvatus, Koulu)

Neuvolapalvelut (hyvinvointialue)

- Huoltajien kanssa keskustellaan liikenneturvallisuudesta ikäkausitarkastusten ja/tai perhevalmennuksen yhteydessä (Vastuu: Hyvinvointialue, Liikenneturva).
- Markkinoidaan äitiys- ja lastenneuvoloiden työntekijöille suunnattua Liikenneturvan verkkokurssia sekä muuta valmista materiaaleja (Vastuu: Liikenneturva, Hyvinvointialue).

HUOM! Liikenneturva edistää valtakunnallisella tasolla heidän aineistojensa viemistä sähköisiin perhekeskuksiin (perheiden osio, nuorten osio, ammattilaisten osio).

Kouluikäiset ja nuoret

Edistettäviä toimenpiteitä vuosina 2026–2027

Perusopetus ja lukio

- **Järjestetään opettajille muutaman vuoden välein tietoiskuja** koskien Liikenneturvan valmiita opetusmateriaaleja ja -työkaluja (Vastuu: Koulut, Liikenneturva).
- **Kannustetaan kouluja Liikenneturvan vuosikellomallin käyttämiseen ja keskeisten teemapäivien huomioimiseen koulun toiminnassa** (esim. 112-päivä, Pyöräilyviikko, Liikenneturvallisuusviikko, Liikkujan viikko, Heijastinpäivä, Uimataitoviikko) (Vastuu: Koulut).
- **Varmistetaan, että sekä yhtenäiskouluista että lukiosta löytyy yksi tai useampi opettaja, joka on tilannut itselleen Liikenneturvan liikennekasvatusuutiset** ja viestii sisällöistä muulle koulun henkilöstölle (Vastuu: Koulut).
- **Hyödynnetään Liikenneturvan, Pyöräliiton ja Fiksusti kouluun -hankkeen monipuoliset materiaalit omin voimin tapahtuvan koulumatkaliikkumisen edistämisessä** (Vastuu: Koulut, Lt-toimija).
- **Koostetaan pyöräretkiä järjestäville opettajille suunnattu ohjeistus turvallisen pyöräretken toteutuksesta** (Vastuu: Lt-toimija, Liikenneturva).
- **Suojatiepäivystempauksia järjestetään aiempien vuosien tavoin pitkin lukuvuotta pelastuslaitoksen ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa yhteistyönä** (Vastuu: Kunta, pelastuslaitos, muut paikalliset toimijat).
- **Yläkouluissa ja lukiossa hyödynnetään monipuolisesti Liikenneturvan tarjoamaa opetusmateriaalia sekä kokemusasiantuntijoita kouluvierailijoina** (esim. Matti Marjamäen kiertueen uusiminen ~2027, lukiolaisten osallistuminen Punainen Liitu -tapahtumiin) (Vastuu: Yhtenäiskoulut, Lukio, Liikenneturva, Lt-toimija).
- **Tuetaan alakoululaisten huoltajia liikennekasvatustyössä viestimällä heille säännöllisesti Liikenneturvan verkkomateriaaleista** (esim. ekaluokkalaisten vanhemmille suunnattu materiaali) (Vastuu: Koulut, Liikenneturva).
- **Yläkoululaisten huoltajille välitetään Wilman kautta tietoa Liikenneturvan yläkoululainen liikenteessä -sivustosta sekä muista hyödyllisistä materiaaleista.** Myös lukiolaisten huoltajien suuntaan voidaan hyödyntää osin samoja materiaaleja (Vastuu: Yhtenäiskoulut, Liikenneturva, Lt-toimija).
- **Kannustetaan kouluja tutustumaan Vesisankarit-koulutoimintaan, joka edistää koululaisten vesiturvallisuustietoutta sekä vesi- ja vesipelastustaitoja** erilaisin harjoittein kouluympäristössä (Vastuu: Koulut).

Koulukuljetukset

- **Järjestetään koululaiskuljettajille säännöllisesti keskustelu-/infotilaisuuksia.** Jatketaan myös syksyn alkuun sijoittuvia huoltajien, liikennöitsijöiden ja kunnan keskustelutilaisuuksia (Vastuu: Kunta, Liikenneturva, Poliisi, Pelastuslaitos).
- **Kunta hyödyntää aktiivisesti ELY-keskuksen palautekanavia koulukuljetusreitteihin liittyvien liikenneturvallisuusongelmien esille tuomiseksi.** Palautekanavista jaetaan tietoa myös (kuljetusoppilaiden) huoltajille ja liikennöitsijöille (vastuu: Kunta).
- **Kannustetaan liikennöitsijöitä mukaan liikenneturvallisuustempauksiin** (esim. heijastintempaukset, liikennepäivät, katvealueinfot) (Vastuu: Kunta, liikennöitsijät, Lt-toimija).

Nuorisotyö

- **Etelä-Savon kuntien nuorisotyöntekijöille järjestetään Teams-tietoisku nuorille suunnatun liikennekasvatuksen ja viestinnän hyvistä käytänteistä ja työkaluista** (Vastuu: Lt-toimija, Liikenneturva, Nuorisopalveluiden edustajat).
- **Kutsutaan Liikenneturva vierailulle nuorisovaltuuston kokoukseen** (onnistuu myös Teamsin välityksellä). Liikenneturva osallistuu kutsuttaessa myös alueellisen nuorisovaltuuston kokouksiin (Vastuu: Nuorisopalvelut, Liikenneturva).
- **Parannetaan tiedonkulkua nuorisovaltuuston ja liikenneturvallisuustyöryhmän välillä.** Kannustetaan nuorisovaltuustoa keskustelemaan säännöllisesti liikenneasioista ja välittämään terveiset Lt-ryhmälle (Vastuu: Nuorisoneuvosto, Lt-ryhmä).

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto (hyvinvointialue)

- **Suunnitellaan hyvinvointialueen kanssa koulu- ja opiskeluterveydenhoitajille suunnattua Teams-koulutusta liikenneturvallisuusaiheen käsittelemiseksi osana arjen toimintamalleja** (Vastuu: Liikenneturva, Hyvinvointialue).

Työikäiset (työsuojelu, henkilöstöhallinto)

Edistettäviä toimenpiteitä vuosina 2026–2027

- **Kunta hyödyntää Liikenneturvan työmatkaliikenteen uutiskirjettä omien työntekijöiden suuntaan tapahtuvassa viestinnässä** (Vastuu: Kunnan viestintä / työsuojelusta vastaavat).
- **Etelä-Savon kuntien työsuojelupäälliköille/-vastaaville sekä -valtuutetuille järjestetään Teams-tietoisku työliikenteen tapaturmien ehkäisemisen työkaluista ja käytännöistä** (Vastuu: Työsuojelusta vastaavat, Liikenneturva, Lt-toimija).
- **Toteutetaan Liikenneturvan kanssa yhteistyössä kunnan työntekijöille suunnattu Teams-koulutus työmatkaliikenteen turvallisuudesta** (työmatkat, työhön liittyvä liikkuminen). Tilaisuudesta voidaan myös tehdä tallenne (Vastuu: kunta, Liikenneturva).

Ikäihmiset ja muut erityisryhmät

Edistettäviä toimenpiteitä vuosina 2026–2027

- **Kutsutaan Liikenneturva vierailulle vanhus- ja vammaisneuvoston kokoukseen** (onnistuu myös Teamsin välityksellä). Liikenneturva osallistuu kutsuttaessa myös alueellisen vanhus- ja vammaisneuvostojen kokouksiin (Vastuu: Kunta, Liikenneturva).
- **Tiedotetaan iäkkäille ja heidän läheisilleen ikääntymisen vaikutuksista liikkumisen turvallisuuteen ja tarjotaan vinkkejä ajoterveysaiheen puheeksi ottamiseen** (Vastuu: Kunta, Lt-toimija, Liikenneturva).
- **Tuodaan liikenneturvallisuuksiteemoja esille vuosittain isommissa ikäihmisten tapahtumissa** (esim. Ikämessut, Vanhusten viikon tapahtumat) (Vastuu: Hyvinvointialue, Kunta, Liikenneturva).
- **Kunta jakaa iäkkäille maksuttomia kenkiin laitettavia liukuesteitä.** Liukastumisista keskustellaan myös ikäihmisille suunnatuissa jumpissa ja muussa toiminnassa. Kunta myös jakaa kuntalaisille hiekoitus-hiekkaa (Vastuu: Kunta).
- **Toteutetaan tarpeen mukaisesti eri kohteiden esteettömyyskartoituksia yhteistyössä teknisten palveluiden ja vanhus- ja vammaisneuvostojen kanssa** (Vastuu: vanhus- ja vammaisneuvosto, tekninen toimi, Lt-toimija).
- **Suunnitellaan hyvinvointialueen kanssa maakunnallista koulutusta kotihoidon väelle ja palveluohjaajille** (Vastuu: Hyvinvointialue, Liikenneturva, Traficom).
- **Selvitetään Mäntyharjun kansalaisopiston kiinnostusta ottaa ohjelmaansa Liikenneturvan EAK65+ kurssi** tai muuta liikenneturvallisuuksisältöä. Teema voidaan tuoda esille myös Populuksen keskustelupii-rissä (Vastuu: Kansalaisopisto, Liikenneturva).

Liikuntapalvelut

Edistettäviä toimenpiteitä vuosina 2026–2027

- **Liikenneturvallisuuksisaiheita ja kestävä liikumisen (arkiliikunnan edistäminen) näkökulmia sisällytetään soveltuvin osin kunnan terveys-/liikuntaneuvontaan (elintapaohjaukseen)** (Vastuu: Liikuntapalvelut, Hyvinvointialue).
- **Kunta osallistuu vuosittain tempauksin, kilpailuin tai vähintään viestinnällisesti valtakunnallisiin kestävä ja turvallisen liikumisen teemapäiviin** (esim. Pyöräilyviikko, Liikkujan viikko, Kilometrikisat, Viisaasti vesillä, Uimataitoviikko, Pelastusliivipäivä) (Vastuu: Liikuntapalvelut, muut toimijat).
- **Viestitään paikallisille harrastustoimintaa järjestäville seuroille ja yhdistyksille turvallisesta ja kestävästä liikkumisesta harrastusmatkoilla.** Hyödynnetään esim. Liikenneturvan Turvallisesti harrastuksiin -aineistoa tai Traficomien hankkeiden tuottamaa materiaalia (Vastuu: Liikuntapalvelut, Lt-toimija, Liikenneturva).
- **Kunta edistää omalta osaltaan kuntalaisten hyvää uimataittoa:** Kaikilla lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus osallistua opetus suunnitelman mukaiseen tavoitteelliseen uinninopetukseen, kunnassa järjestetään kohtuuhintaisia vapaa-ajan uimakouluja (uimahallissa tai rannoilla) sekä tuetaan vanhempia tarjoamalla heille tietoa ja tukea (Vastuu: Sivistyspalvelut, Liikuntapalvelut).

Myös teknisellä toimialalla on paljon mahdollisuuksia tukea liikennekasvatustyötä, viestintää ja kuntalaisten osallistamista. Alle on koottu kuntien erilaisia käytäntöjä, jotka jo osittain toteutuvatkin Mäntyharjulla:

- Säännöllinen tiedottaminen kuntalaisille kunnan omista ja ELY-keskuksen palautekanavista liikenneympäristön turvallisuusongelmiin liittyen.
- Nopeusnäyttötaulujen käyttö liikenteen rauhoittamisessa, tienkäyttäjien ”valistamisessa”, ajoneuvojen seurannassa ja toimenpidetarpeiden arvioinnissa.
- Osallistuminen esteettömyyskartoituksiin/-kävelyihin, turvallisuuskävelyihin, päättäjäpyöräilyt jne.
- Raskaisiin ajoneuvoihin (esim. kunnan omiin työkoneisiin) liittyvät katvealueinfot kouluilla ja päiväkodeilla.
- Teknisen toimen säännölliset vierailut vanhus- ja vammaisneuvostoissa.
- Hiekoitushiekan jakaminen kuntalaisille (erilaisia toteutusmalleja).
- Talvikunnossapitoon liittyvä viestintä kuntalaisille ja kiinteistöjen omistajille (mm. lumen läjityksen hyvät käytännöt, liukkauden torjunta).
- Vapaaehtoisten kävely-/pyöräilyagenttien rekrytointi arvioimaan läpi talven jalankulku- ja pyöräteiden kunnossapitoa (myös urakoitsijoita voidaan velvoittaa pyöräilemään auraamallaan väylillä).
- Näkemäraivauksiin ja vastuisiin (esim. liittymäalueet) liittyvä viestintä yksityistiekunnille, kiinteistöjen-/tontinomistajille.
- Työmaakohteiden turvallisten liikennejärjestelyiden varmistaminen ja riittävä tiedottaminen muutuneista järjestelyistä.
- Digitaalisten sovellusten sekä pelillistämisen/joukkoistamisen hyödyntäminen esim. liikenneympäristön auditoinneissa (esim. kuntokartoitukset).
- Teknisen toimialan osallistuminen paikallisiin tapahtumiin esim. kunnan toimipisteellä keskustelemaan kuntalaisten kanssa liikenneturvallisuuden haasteista.
- Turvallisten koulureittien kartoittaminen ja suositusreittien laatiminen koulujen kanssa yhteistyössä.

4.4. Turvallinen ja esteetön liikennejärjestelmä

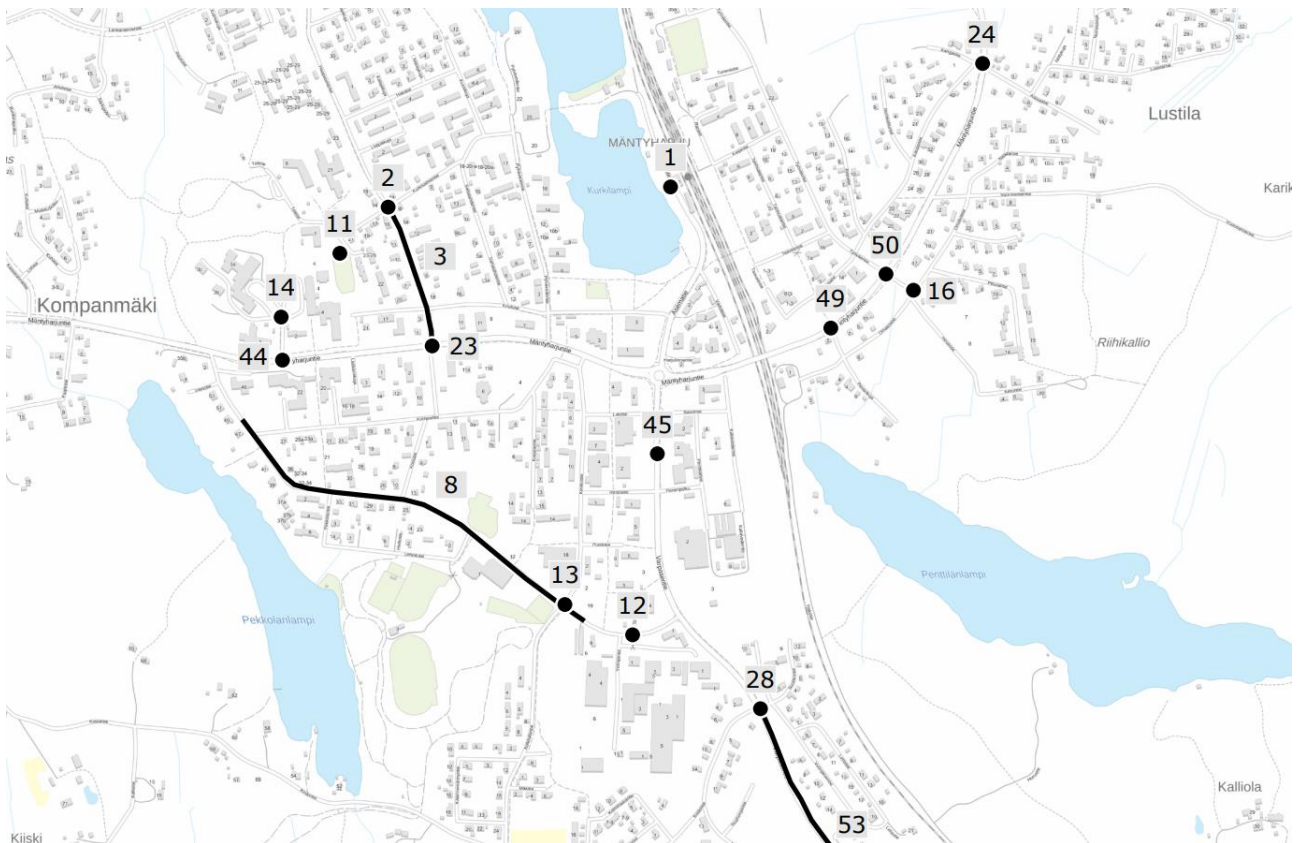
Seudullisia tavoitteita:

- Eri kulkumuotojen kannalta turvalliset ja toimivat ratkaisut varmistetaan kaavoituksessa, palvelu-verkko-suunnitelmissa sekä tie- ja katusuunnitelmissa.
- Liikenneympäristön suunnittelussa pyritään siihen, että lopputulos soveltuu kaikille iästä, toimimiskyvystä tai kulttuurieroista riippumatta.
- Liikenneympäristön ratkaisut ohjaavat turvalliseen ja sääntöjen mukaiseen käyttäytymiseen kulkutavasta riippumatta.
- Jalankulun ja pyöräliikenteen turvallisuus ja kulkutavan valinnan houkuttelevuus priorisoidaan liikennejärjestelyissä (ml. työnaikaiset liikennejärjestelyt) etenkin taajamaympäristöissä.
- Teknisen toimialan henkilöstön koulutuksilla varmistetaan sekä suunnitteluosaaminen että tiellä ja kadulla tehtäviin töihin liittyvät työturvallisuusasiat.
- Joukkoliikenne ja muut henkilökuljetuspalvelut tarjoavat kuntalaisille turvallisen ja ympäristöystävällisen liikkumisvaihtoehdon etenkin pidemmillä matkoilla (aihe käsitellään osana seudullista lj-työtä).

Mäntyharjun liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitetään **yhteensä 54 parannuskohdetta, joihin esitetään kaikkiaan 79 yksittäistä toimenpidettä** (toimenpideohjelma ja -kartta erillisenä liitteenä). Toimenpide-ehdotusten kokonaiskustannusarvio on noin 2,4 miljoonaa euroa jakautuen kiireellisyysluokittain seuraavasti (osa kustannuksista puuttuu, koska valittu parantamisvaihtoehto tarkentuu vasta jatkosuunnittelussa):

- kiireellisyysluokka 1 (v. 2026–2028): 56 toimenpidettä, 105 700 euroa (kunnan osuus 27 500 euroa)
- kiireellisyysluokka 2 (v. 2029–2031): 9 toimenpidettä, 186 500 euroa (kunnan osuus 75 000 euroa)
- kiireellisyysluokka 3 (v. 2032–2035): 14 toimenpidettä, 2 105 000 euroa (kunnan osuus 925 000 euroa).

Toimenpiteistä valtaosa kytkeytyy ajonopeuksien rauhoittamiseen, liikennemerkkien ja tiemerkkintöjen lisäämiseen, tienlylysten turvallisuuden kehittämiseen ja risteysturvallisuuden parantamiseen.

Kuva 16. Esimerkki Mäntyharjun taajaman toimenpidekohteista (toimenpiteiden kuvaukset ja laajemmat toimenpidekartat erillisenä liitteenä)

Merkittävimpiä edistettäviä toimenpiteitä Mäntyharjun alueella ovat:

- **Mt 368 (Virransalmentie), Voikoski, Leppäniementien liittymästä Mäntyharjun suuntaan:** Kaiteen rakentaminen (edellyttää pengerrystä) [kiir.luokka 1, ELY]
- **Mt 368 (Mäntyharjuntie) / Koivutie / Haapaseläntie liittymä:** Liittymän parantamissuunnitelman laatiminen ja liittymän parantaminen. [kiir.luokka 2–3, ELY]
- **Mt 368 (Mäntyharjuntie) / mt 420 (Ristiinantie) liittymä:** Keskisaarekkeen rakentaminen nykyisen suojatien kohdalle (sis. odotustila pysäkin päätyyn ja yhteys Ristiinantielle). [kiir.luokka 2, ELY]
- **Mt 381 (Varpasentie), OP:n kohdan korotettu suojatie:** Nykyisen hidasteen korottaminen viimeistään seuraavan päällystyksen yhteydessä. [kiir.luokka 2, ELY]
- **Mt 368 (Mäntyharjuntie) / Sairaalantie liittymä:** Hidasteen rakentaminen ja jalankulkuyhteys Mäntyharjuntieltä alikulkuihin (alustavasti optimaalisin kohta hidasteelle olisi Sairaalantien liittymän ja alikulun välinen kohta, mutta hidaste vaatii tarkempia suunnitelmia). [kiir.luokka 2, ELY]
- **Mt 426 (Hennalantie), Kuortin ABC:n kohta:** Hidasteen tai suojatien keskisaarekkeen rakentaminen nykyisen suojatien kohdalle (ABC:n pihaan johtava suojatie). [kiir.luokka 1, ELY]
- **Haapaseläntie / Kurkisalmentie liittymä (koulu, päiväkot):** Hidasteen korottaminen viimeistään seuraavan päällystyksen yhteydessä. [kiir.luokka 1, kunta]
- **Asematie, rautatieaseman ja Makasiinin alue:** Alueen kehittäminen (kaikki kulkumuodot) Kurkilahden hankkeen yhteydessä, suunnitelma valmistunee vuoden 2025 loppuun mennessä (toteutus mahdollisesti jo 2026). [kiir.luokka 1, kunta]
- **Sote-aseman ja koulun piha- ja liittymäjärjestelyt:** Jalankulkuyhteyksien parantaminen koulun suuntaan ja korotettu suojatie (asemapiirustus 2025). [kiir.luokka 2, kunta]
- **Kyttäläntie / Keskustie / Kolkkalantie liittymä:** Korotetun liittymäalueen rakentaminen Kyttäläntien ja Keskustien liittymään (tehtäen vasta kadun parantamisen yhteydessä). [kiir.luokka 2, kunta]

Lisäksi Itä-Suomen liikenneturvallisuuksuunnitelman ja Mikkelin seudun kävelyn ja pyöräilyn edistämishankkeen pohjalta kunnan tekninen toimiala edistää osaltaan seuraavia toimenpiteitä:

- Edistetään jalankulku-/pyöräilyliikenteen hyvää ja saumatonta talvihoitoa yli hallinnollisten (ELY/kunta) rajojen. Pidetään esimerkiksi talvikunnossapidosta vastaavien kesken kuntakohtaiset talvikauden aloituspalaverit.
- Yhdenmukaistetaan kuntien jalankulku- ja pyöräilyliikenteen kunnossapidon laatuvaatimuksia vaihteittain kohti ELY:n tavoitteita (lumen ja sohjon paksuudet, toimenpideajat).
- Pyöräiliikenteen tavoiteverkko, kävelyn huipputason alueet sekä esteettömyyden erikoistason reitit määritetään osaksi kaavoituksen ja liikennesuunnittelun lähtökohtia.
- Auditoidaan liikenne- ja katusuunnitelmia sekä muita rakentamissuunnitelmia (esim. koulu-/päiväkotihankkeet) jalankulun ja pyöräiliikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden näkökulmista (Liikenneturvallisuuksuunnitelmalta voi pyytää apua).
- Edistetään alhaisempien (20–40 km/h) nopeusrajoitusten toteutumista ympäristöissä, joissa liikkuu paljon jalankulkijoita, pyöräilijöitä tai näihin rinnastettavia kulkijoita (mm. keskustat, koulujen lähiympäristöt).
- Tarkistetaan keskeisten pyörämatkailureittien nopeusrajoitukset ja alennetaan niitä tarvittaessa kausiluonteisesti tai pysyvästi.
- Kunta hyödyntää mahdollisuuden hakea valtionavustusta kävelyn ja pyöräilyn (ml. Pyörämatkailu) infrastruktuurin kehittämiseksi (jkkp-pääreitit, pyöräpysäköinti, viitoitus, valaistus, levähdyspenkit, esteettömyys jne.) (Vastuu: Kunta)
- Työmaakohteiden turvallisten liikennejärjestelyiden varmistaminen (ohjeistus + valvonta) ja riittävä tiedottaminen muuttuneista järjestelyistä.
- Kehitetään vapaa-ajan viher-, ulkoilu-, virkistys- ja retkeilyreittejä. Kartoitetaan mahdollisuutta kehittää osa nykyisistä luontoreiteistä esteettömiksi. Edistetään myös muita esteettömiä virkistyskohteita.

Muut liikennemuodot

- Tarkistetaan pelastusrenkaiden kunto ja riittävyys taajama-alueiden vesistöjen rannoilla (mm. uimarannat, tori- ja satama-alueet, vesistöylitykset).
- Liikenneturvallisuuden huomioiminen mm. moottorikelkkareittien suunnittelussa (siltä osin kuin on kuntien vastuulla).

5. Suunnitelman edistäminen ja seuranta

5.1. Ensiaskeleet

Liikenneturvallisuussuunnitelma on yksi keskeisimmistä työkaluista kunnan liikenneturvallisuustyön kehittämiseen. Suunnitelma käsittää katsauksen kunnan liikenneturvallisuustilanteeseen ja pitkän aikavälin tavoitteisiin sekä lähi-vuosien toimenpidetarpeet liikenneturvallisuustyön eri osa-alueet huomioiden. Liikenneturvallisuussuunnitelma voidaan lukea myös yhdeksi kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiakirjoista.

Liikenneturvallisuussuunnitelma ei kuitenkaan toteudu itsestään, vaan kunnan liikenneturvallisuustyöryhmällä on tärkeä rooli suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden edistämässä. Etenkin liikenneturvallisuustyön kehittämiseen ja liikennekasvatukseen liittyvät toimenpiteet (luvut 4.2. ja 4.3.) ovat pitkälti liikenneturvallisuustyöryhmän kokouksissa sovittavia asioita. Itä-Suomen liikenneturvallisuustoimijan tehtävänä on tukea kuntaa suunnitelman edistämässä ja seurannassa. Myös Liikenneturva ja ELY-keskus ovat omissa rooleissaan tukemassa kunnan liikenneturvallisuustyötä ja suunnitelman toteuttamista.

Tärkeitä ensiaskeleita liikenneturvallisuussuunnitelman valmistumisen jälkeen:

- Suunnitelmasta tiedottaminen kuntalaisille sekä kunnan henkilöstölle (eri toimialojen edustajat, kunnan johtoryhmä) sekä liikenneturvallisuussuunnitelman vieminen kunnan www-sivuille.
- Suunnitelman esittely kunnan päätöksentekijöille (vähintään tiedoksi, mahdollisesti laajempi käsittely).
- Suunnitelman vieminen tiedoksi vanhus- ja vammaisneuvostoon ja nuorisovaltuustoon.
- Liikenneturvallisuussuunnitelman (tai aiheen) huomioiminen uudelle valtuustokaudelle päivitettävässä kuntastrategiassa sekä valtuustokauden hyvinvointisuunnitelmassa.
- Liikenneturvallisuustyöryhmän kokoonpanoon liittyvät täydennykset jo ennen kevään 2026 kokousta.
- Ensimmäisistä edistettävistä toimenpiteistä ja vastuista sopiminen liikenneturvallisuustyöryhmän kevään kokouksessa.
- Kunnan liikenneturvallisuustyön toiminta-/vuosikatsauksen käyttöönotto keväästä 2026 alkaen (koonti työryhmän toiminnasta, toteutetuista toimenpiteistä ja keskeisistä liikenneturvallisuustilastoista).

5.2 Seurannan osa-alueet ja vastuu

Liikenneturvallisuussuunnitelman seuranta on osa laajempaa kunnan liikenneturvallisuustyön seurantaa. Seurannassa voidaan nähdä seuraavia osa-alueita/tasoja:

- Seudullisia liikenneturvallisuustavoitteita kuvaavat mittarit (luku 5.3.)
- Liikenneturvallisuussuunnitelmaan kirjattujen toimenpiteiden eteneminen/toteutuminen (infra + muut)
- Muiden kestävän ja turvallisen liikkumisen edistämistoimenpiteiden eteneminen/toteutuminen
- Liikenneturvallisuustyöryhmän toiminta (kokoukset, kokoonpanon muutokset, osallisuusaktiivisuus jne.)

Kunnan liikenneturvallisuustyön seurannan ensisijainen vastuu on liikenneturvallisuustyöryhmällä. Itä-Suomen liikenneturvallisuustoimija kuitenkin avustaa seurannan raportoinnissa (vuosikatsauksen koonti) ja etenkin tilastojen koonnissa. Toimenpiteisiin perustuva seuranta tehdään pääsääntöisesti liikenneturvallisuustyöryhmän kokouksissa sekä liikenneympäristötoimiin liittyvissä seurantapalaverissa.

5.3 Liikenneturvallisuusmittarit

Liikenneturvallisuussuunnitelman seudullisten tavoitteiden (Luku 3.) seurantaan varten on laadittu liikenneturvallisuustilannetta kuvaavia mittareita. Mittarit on jaettu seudullisia tavoitteita kuvaaviin päämittareihin ja muihin mittareihin. Muut mittarit pohjaavat Itä-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitettyyn painopisteistä johdettuun seurantamittaristoon siltä osin, kun tietoja on saatavissa tai tietojen peittävyys on järkevä kuntien/seudun tasolla.

Päämittarit

- Tieliikenteessä kuolleet, vakavasti loukkaantuneet, lievemmin loukkaantuneet (Tilastokeskus)
- Liikennekuolemien nollavuosien määrä seudulla/kunnissa (esim. nollavuotta/10v) (Tilastokeskus)
- Vesiliikenneonnettomuuksissa kuolleet (Traficom)
- Maastoliikenneonnettomuuksissa kuolleet (OTI, tutkijalautakuntien tutkimat onnettomuudet)
- Moottorikelkkaonnettomuuksissa loukkaantuneet (OTI, Liikennevakuutuskeskus)
- Tasoristeysonnettomuuksissa kuolleet ja vakavasti loukkaantuneet (Väylävirasto)
- Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen yhteenlaskettu kulkutapaosuus (matkat) seudun asukkaiden liikkumisessa (Seudulliset liikkumistutkimukset/HLT)

Muut mittarit (Itä-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelman painopistealueet)

Turvalliset ajonopeudet

- Nopeusrajoitusta noudattavien osuus maanteillä ja kaduilla (ELY:n ja kuntien nopeusnäytöt, Lam-pisteet)
- Taajama-alueiden ajonopeuksien kehitys (kuntien omat nopeusnäytöt tai muu seurantatapa)
- Törkeät liikenneturvallisuuden vaarantamiset (nopeusrajoitusrikkomusten osuus) (Tilastokeskus)

Päihteetön liikenne

- Rattijuopumusten määrä (törkeiden osuus, eri aineiden osuus) (Tilastokeskus)
- Henkilövahinko-onnettomuudet, joissa kuljettaja päihteiden vaikutuksen alaisena (Tilastokeskus)

Ajoterveys haltuun

- Vain maakunnallinen seuranta (esim. ajoterveyteen liittyvien riskitekijöiden osuus kuolemaan johtaneissa tieliikenneonnettomuuksissa, itsemurhien osuus kuolemaan johtaneissa onnettomuuksissa)

Turvallisesti pääteillä

- Kuolemaan ja vakavaan loukkaantumiseen johtaneet onnettomuudet valta- ja kantateillä (Tilastokeskus)
- Pääteiden onnettomuusriski (henkilövahinko-onnettomuudet/100 milj. ajonkm.) (Tilastokeskus)

Turvallisesti (taajamissa) kävellen ja pyörällä sekä näihin rinnastettavilla sähköisillä kulkuneuvoilla

- Liikennekuolemien nollavision toteutuminen taajama-alueilla (Tilastokeskus)
- Kuolleet ja loukkaantuneet jalankulkijat, pyöräilijät, sähköpotkulautailijat (Tilastokeskus)
- Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden eri turvalaitteiden käyttöaste Mikkelissä/Etelä-Savossa (Liikenneturva)

Nuorten turvallinen liikkuminen

- Tieliikenteessä kuolleet ja loukkaantuneet nuoret (15–24-vuotiaat) (Tilastokeskus)
- Nuorten osuus kaikista tieliikenteen henkilövahingoista (vertailu koko maahan) (Tilastokeskus)
- Nuorten osuus (törkeistä) liikennerikoksista ja rattijuopumuksista (Tilastokeskus) (Tilastokeskus)

lääkäiden turvallinen liikkuminen

- Tieliikenteessä kuolleet ja loukkaantuneet yli 65-vuotiaat (Tilastokeskus)
- lääkäiden osuus kaikista tieliikenteen henkilövahingoista (vertailu koko maahan) (Tilastokeskus)

Erikseen raportoidut liitteet

Alla on esitetty muut suunnittelutyön aikana tehdyt raportoinnit, jotka on toimitettu kunnalle ja ELY-keskukselle.

Liite 1. muodostaa keskeisen lähtökohdan tulevien vuosien liikenneympäristötoimenpiteiden edistämiseksi ja seurannalle. Tässä yhteenvetoraportissa on tuotu esille toimenpideohjelman pääsisältö ja niin sanotut kärkikohteet.

Liite 1. Liikenneympäristön parantamisen toimenpidekartat ja -taulukot

Liite 2. Mäntyharjun kunnan liikenneturvallisuuden ja liikenneturvallisuustyön nykytila

Liite 3. Liikenneverkkoa koskevat nykytilakartat

Kuvailulehti

Julkaisusarjan nimi ja numero: Raportteja 72/2025

Vastuualue: Liikenne ja infrastruktuuri

Tekijät: Juha Heltimo, Mikko Lautala

Julkaisun nimi: Mäntyharjun kunnan liikenneturvallisuussuunnitelma

Tiivistelmä:

Mäntyharjun kunnan liikenneturvallisuussuunnitelmassa on kartoitettu kunnan liikenneturvallisuustilanne, liikenneturvallisuustyön nykyiset toimintamallit ja niiden kehittämistarpeet (toimialoittain), asetettu seudulliset liikenneturvallisuustyön kehittämistavoitteet sekä suunniteltu liikenneturvallisuuden parantamiseksi tarvittavat toimenpiteet ja toimintamallit.

Toimenpidesuunnittelu on painottunut tieliikenteen turvallisuuteen, mutta myös vesiliikenteen, maastoliikenteen ja raideliikenteen (tasoristeysturvallisuus) turvallisuutta on tarkasteltu siltä osin kuin se kuntaan tai sen toimintamahdollisuuksiin kytkeytyy. Suunnittelutyön pääpaino on ollut lähivuosissa ja mahdollisimman konkreettisesti, kustannustehokkaassa ja realistisessa toimenpiteiden määrittelyssä. Lähivuosien toiminta on suunniteltu sellaiseksi, että se pystytään käytännössä ja nykyresursseilla toteuttamaan.

Liikenneturvallisuussuunnitelma ei toteudu itsestään, vaan kunnan liikenneturvallisuustyöryhmällä on tärkeä rooli suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden edistämiseksi. Etenkin liikenneturvallisuustyön kehittämiseen ja liikennekasvatukseen liittyvät toimenpiteet ovat pitkälti liikenneturvallisuustyöryhmän kokouksissa sovittavia asioita. Liikenneturvallisuustoimijan tehtävänä on tukea kuntaa suunnitelman edistämiseksi ja seurannassa. Myös Liikenne- ja ELY-keskus ovat omilla rooleillaan tukemassa kunnan liikenneturvallisuustyötä ja suunnitelman toteuttamista.

Asiasanat (YSA:n mukaan): Liikenneturvallisuus, liikenneonnettomuus, liikenneturvallisuustyöryhmä, liikennekasvatus, viestintä, ennaltaehkäisy, yhteistyö, kestävä liikkuminen

ISBN 978-952-398-376-2 (PDF)

ISSN 2242-2854 (verkkojulkaisu)

URN: ISBN: 978-952-398-376-2

Julkaisun osoite: www.doria.fi/ely-keskus

Sivumäärä: 34

Kieli: Suomi

Kustantaja /Julkaisija: Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Kustannuspaikka ja -aika: Kuopio 23.12.2025

Presentationensblad

Publikationens serie och nummer: Rapporter 72/2025

Ansvarsområde: Trafik och infrastruktur

Författare: Juha Heltimo, Mikko Lautala

Publikationens titel: Trafiksäkerhetsplan för Mäntyharju kommun

Sammandrag:

I trafiksäkerhetsplanen för Mäntyharju kommun har man beskrivit trafiksäkerhetsläget i kommunen, de nuvarande arbetsmodellerna för trafiksäkerhet och deras utvecklingsbehov (branschvis), ställt upp regionala utvecklingsmål för trafiksäkerheten samt planerat åtgärder och arbetsmodeller för att förbättra trafiksäkerheten.

Planeringen av åtgärder har fokuserat på trafiksäkerheten, men även säkerheten inom sjötrafiken, terrängtrafiken och järnvägstrafiken (plankorsningssäkerheten) har beaktats i den mån de har anknytning till kommunen eller dess förutsättningar. Huvudfokus i planeringsarbetet har legat på de närmaste åren och på att definiera åtgärder som är så konkreta, kostnadseffektiva och realistiska som möjligt. Aktiviteterna för de kommande åren har utformats för att kunna genomföras i praktiken och med nuvarande resurser.

Trafiksäkerhetsplanen kommer inte att genomföras i sig själv, men den kommunala arbetsgruppen för trafiksäkerhet kommer att spela en viktig roll för att främja de åtgärder som anges i planen. I synnerhet åtgärder som rör utveckling av trafiksäkerhetsarbetet och trafiksäkerhetsutbildning beslutas i stor utsträckning vid mötena i arbetsgruppen för trafiksäkerhet. Trafiksäkerhetsansvarigas roll är att stödja kommunen i arbetet med att främja och övervaka planen. Trafiksäkerhetsverket och NTM-centralen har också sina respektive roller när det gäller att stödja kommunens trafiksäkerhetsarbete och genomförandet av planen.

Nyckelord (enligt Allärs): Trafiksäkerhet, trafikolycka, trafiksäkerhetsarbetsgrupp, trafikutbildning, kommunikation, förebyggande, samarbete, hållbar mobilitet

ISBN 978-952-398-376-2 (PDF)

ISSN 2242-2854 (webbpublikation)

URN:ISBN: 978-952-398-376-2

Publiceringsadress: www.doria.fi/ely-keskus

Sidantal: 34

Språk: Finska

Utgivare / Förläggare: Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Savolax

Förläggningsort och datum: Kuopio 23.12.2025

Documentation page

Publication series and number: Reports 72/2025

Publication series and number: Transport and Infrastructure

Author(s): Juha Heltimo, Mikko Lautala

Title of publication: Traffic Safety Plan for the municipality of Mäntyharju

Abstract:

The Traffic Safety Plan for Mäntyharju municipality outlines the current traffic safety situation in the municipality, the present traffic safety work models, and their development needs (sector-wise). It sets regional traffic safety development goals and plans measures and work models to improve traffic safety.

While the focus of the action planning has been on traffic safety, considerations have also included maritime safety, off-road traffic safety, and railway crossing safety to the extent they are relevant to the municipality. The planning effort has concentrated on the upcoming years, with a focus on defining actions that are concrete, cost-effective, and realistic. The activities planned for the coming years are designed to be practically implementable with the existing resources.

The Traffic Safety Plan will not be implemented in isolation. The municipal traffic safety working group will play a crucial role in promoting the measures outlined in the plan. Particularly, actions related to the development of traffic safety work and traffic safety education will largely be decided in the meetings of the traffic safety working group. The role of traffic safety officers is to support the municipality in promoting and monitoring the plan. The Traffic Safety Coordinator and the ELY-keskus (Centre for Economic Development, Transport and the Environment.) also have their respective roles in supporting the municipality's traffic safety work and the implementation of the plan.

Keywords: road safety, road accident, road safety working group, road safety education, communication, prevention, cooperation, sustainable mobility

ISBN 978-952-398-376-2 (PDF)

ISSN 2242-2854 (online)

URN: ISBN:978-952-398-293-2

Publishing address: www.doria.fi/ely-keskus

Language: Finnish

Number of pages: 34

Publisher: Centre for Economic Development, Transport and the Environment for North Savo

Place of publication and date: Kuopio 23.12.2025

RAPORTTEJA 72 | 2025

MÄNTYHARJUN KUNNAN LIIKENNETURVALLISUUSSUUNNITELMA

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

ISBN 978-952-398-376-2 (PDF)

ISSN 2242-2854 (verkojulkaisu)

URN:ISBN:978-952-398-293-2

www.doria.fi/ely-keskus | www.ely-keskus.fi